

Za delavce in obrtnike
ni bode narodu vodnik!Izaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejema.

Kmetški list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetškega ljudstva“.

Vsakdo uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 306. — Račun
pri pošti, čehovnem so-
vodu št. 11.368.

Zadrega naših nasprotnikov.

(Dopis.)

Lani precej po sestavi vlade radičlov in radičevcev so naši nasprotniki v Sloveniji že začeli pisati, da je »vlada pred padcem«. In to so pisali naprej vsak dan ter ponavljajo svoje prerokovanje že osem mesecev. Da bodo to delo nadaljevali o tem sem prepričan.

Razmišljal sem, kaj je vzrok temu njihovem prerokovanju in prihajam do zaključka, da delajo to le radi tega, ker so v velikih škrip-
cih. »Liberalci« in »klerikalci« so prišli pri našem ljudstvu ob vso veljavo. Sedem let nas že farbajo z vsemi mogočimi obljubami, storili pa niso še ničesar. Bolj ko se oddaljujemo od zadnje vojne, slabše nam gre, namesto da bi se obračalo na bolje. Krivdo pripisuje ljudstvo z vso opravičenostjo onim, ki so imeli glavno besedo leta 1918, ko smo ustanavljali Jugoslavijo, o to sta v Sloveniji bila dr. Korošec in dr. Žerjav. Nadalje so krivi oni, ki so vsa ta leta imeli glavno besedo v Beogradu. To sta za Slovence zopet bila dr. Korošec in dr. Žerjav. Včasih sta kar oba dva skupaj bila v vladi, ali pa je eden ali drugi imel zveze z vsako-
kratno vlado. Ta dva politika sta najbolj odgovorna za naše današnje bedno stanje. Ljudstvo je začelo to spoznavati in iskati novih voditeljev. A malo je še bilo mož pri nas, ki bi znali tako globoko pogledati v dušo ljudstva, kakor zna to Radič. Tega se »liberalci« in »klerikalci« tudi sami predobro zavedajo, zato jih je pred Radičem strah. Radič si je s pomočjo ljudstva priboril vstop v vlado ter s svojim neustrašenim zastopanjem ljudskih koristi povsod pridobiva novih pristašev, posebno tudi v

Sloveniji. Tako Žerjavove, kakor Korošceve vrste se močno majejo in ljudje prestopajo vedno bolj v naše vrste. Nasprotni stranke hočejo to preprečiti z stalnim napovedovanjem vladinega poraza. Videljki nasprotnih strank svoje pristaše namreč dobro poznajo, pa si mislijo takole: Ljudje računajo, da bo sedanja vlada dolgotrajna, zato si bodo mislili, da je najbolje prestopiti v radičevce ali v radikale. Ako hočemo tako postopanje preprečiti, moramo naše ljudi stalno strašiti, da je vlada pred padcem. Vidite, to je glavni vzrok, zakaj demokratariji in esesariji že osem mesecev lažejo, da bo vlada »jutri« padla. Le kar lažite naprej, Vašo igro smo spoznali!

Posebno zabavno je pri celi stvari še to, da naši nasprotniki svoja prerokovanja naslanjajo na poročila o Radičevih napadih na radikale. Saj to se nam na Radiču najbolj dopade. Žerjav in Korošec sta vsikdar, kadar nista bila v vladi, vedela strašno mnogo slabega povedati o Beogradu in o radikalih, kadar sta pa zlezla v vlado, sta se kar cedila sladkih besed o Beogradu in o radikalih. A Radič? Poprej je vedno vedel povedati dobrih in slabih stvari o Beogradu in radikalih. Sedaj, ko je minister, dela isto naprej! On zahteva tudi sedaj, da se morajo slabe stvari popraviti in slabi ljudje izginiti iz vlade. Niti hudiča se Radič ne boji, kadar je treba skrbeti za ljudstvo. In to se nam dopade! Če mislijo naši nasprotniki, da nas bodo odvrnili od Radiča, kadar pripovedujejo, kako napada poedine radikalne ministre, so pač na zelo napačni poti!

Salamander.

Sem tekla po trat,
pa sem padla trikrat;
pa zavoljo tega,
k sem za šoceljnom šla!
Narodna.

Postarela politična devica, ki sliši na ime »Slovenska ljudska stranka« išče šoceljna. Dolgčas ji je. In ne ve, ali bi se možila, to najraje, ali pa bi zahtevala v svoji pobožnosti, ki ji možitev odsvetu-
je, postati tercijska. Duhovni go-
spodje nam bodo radi potrdili, da jih vsaka prava tercijska hoče komandirati pod pretnjo, da jih si-
cer zatoži samemu škofu.

Narodna pesem pa pravi, da je Špela trikrat padla, ker je silila za šoceljnom. »Slovenska ljudska stranka« pa ni padla samo trikrat v zadnjih sedmih letih, ampak že dvajsetkrat. Poslušajmo to povest od kraja do konca.

»JUGOSLOVANSKA« SLS.

Koncem vojne je avstrijska poli-
tična devica SLS zaslutila, da bo Avstrije konec. Njen vodja g. dr. Korošec se je preko noči spremenil (»kapituliral«!) bi se reklo po »Domoljubovo« iz pristnega habs-
burgovca v »Jugoslovana« po vzor-

cu vseh čifutov v naši državi. Belo oblečene deklice in naivni fantički so ga vozili po cestah kot »očeta domovine«. Tedaj je govoril takole: Kaj bomo mi Slovenci! Postanimo »Jugoslovenci«, da bomo velik narod, ki se bo še vnaprej junaško bojeval za veliko državo. Postal je v Beogradu minister in dobil svoj avtomobil, v Ljubljani pa je postavil za »slovenskega« pred-
sednika g. viteza Pogačnika, za njim pa dr. Brejca. Prvo delo nje-
govo je bilo, da je slovenski grunt izročil Beogradu, dal ga mu je po-
polnoma zastonj, zraven pa je bil še tako moder, da si še »kota in užitka« ni izgovoril. Kar štirj svo-
je »tigre« je napravil za ministre. Vsi so imeli svoje avtomobile in lepe denarce za plačilo svojega »truda«.

»KOMUNISTIČNA« SLS.

Ljudje pa so začeli godrnjati. Slabo se je godilo prebivalstvu, ki ni imelo s čim kuriti, ki ni imelo ne obutve ne obleke ne dela ne denarja. Delavec je bil že vsega naveličan, kmetje pa so imeli pra-
zne kašče, katere so klerikalni »žitni komisariji« med vojno zelo natanko preresetavali. Hoteli so svobode, občinske in državne volitve ter red in delo v javni upravi. Prebivalstvo je krenilo »na levo«. — Zopet je to opazila naša stara devica »Slovenska ljudska stranka«. In je razvila rdečo komunistično zastavo. V Ljubljani je začela izdajati nov dnevnik, slabo-
glasni »Večerni list«, ki je pisal, da je treba vso buržuazijo pobesiti na kandelabre. Vabila je delavce, češ, mi in samo mi smo pravi pravcati komunisti in socialisti. Razbijmo obstoječi družabni red in ustva-
rimo novega in boljšega, bolj so-
cijalno čutečega.

Delavci, kmetje in drugi reveži so to brali in — verjeli. Naše ljudstvo je pošteno in zato preveč rado verjame. Kaj je napravilo ljudstvo?

BURŽUAZIJSKA SLS.

Ljudstvo je verjelo »Večernemu listu«, »Slovenec« in drugim esesarskim listom. Šlo je in se je zbralo v tisočih, da vrže kapitali-
zem in gosposke tlačitelje. Iz vseh predmestij in okoliških vasi se je zbralo ljudstvo na — Zaloški cesti. Tam pa ga je ustavilo vojaštvo in policija in puške so pokale... 14 delavcev je ležalo mrtvih na cesti. Mnogo ljudi je bilo ranjenih. Na tihem in brez vednosti javnosti so pokopali žrtve...

Tisti čas je v Sloveniji vladala ena sama stranka: »Slovenska

ljudska stranka«. Njen predsednik je bil g. dr. Brejce, notranje zade-
ve dežele pa je ravnal poslevoedeči podpredsednik »SLS«, g. prof. Re-
mec. V Beogradu pa je ministroval ugledni »Jugosloven« g. dr. Korošec, proti katerega volji se v Slove-
niji ni zgodilo prav nič.

PLEBISCITNA SLS.

Na Koroškem se je vršil plebi-
scit, ki ga je vodila ta naša poli-
tična devičica SLS. Še predno pa je prišlo do tega plebiscita, se je SLS odločila, da vojaško zasede Celovec. Pa so se zmenili eses-
arji in demokrati, da se mora za-
četi »ofenziva«. Toda kako, ko pa so nemški Korošci mirovali in nič streljali. Treba pa je bilo vseeno krivdo za »ofenzivo« naprtiti nem-
škim vojakom. Zato je dala SLS povelje, naj se ponoči nekaj zanes-
ljivih ljudi spravi za nemško »fronto«, ki naj tam streljajo in zažgo hiše ter kozolce, na kar bodo naši vojaki šli »reševati« zatirano prebivalstvo. In se je res vse tako izvršilo. Pozabili pa so naši »na-
poleoni«, kako je pisal »Večerni list« in »Slovenec« proti buržu-
aziji in da so vse to brali tudi vo-
jaki na koroški fronti. In slovenski vojaki so tedaj zares mislili: Voj-
na, — to je buržoazna iznajdba! Zato niso hoteli »delati ofenzive«. Umaknili so se in koroški Nemci so vdrli na Štajersko in na Kranj-
sko. To je bila velika blamaža, ki pa vseeno ni spametovala SLS. — Ker ni zmagala v krvavi bitki, je hotela zmagati v mirnem plebisci-
tu. Tudi tega je izgubila. Koroško nam je zapravila SLS.

»AUTONOMISTIČNA« SLS.

Po teh vseobčih porazih, ko je izročila slovenski grunt brez vsake pogodbe beograjski vladi, ko je odklonila sklicanje slovenskega de-
želnega zbora, ko je likvidirala deželno avtonomijo, ko je spremeni-
nila nekdanje deželne doklade v splošne državne davke, potem ko so padli strelji na Zaloški cesti, ko je ponesrečila »ofenziva« na Koroškem, ko je pri plebiscitu izgubila Koroško, se je SLS šele spomnila na — avtonomijo. Hotela je imeti nazaj kar je sama poteptala. Kon-
čno je dovolila v Celju tudi v re-
publikanstvo. Vse je obljubila pre-
bivalstvu, samo da ž njo voli: zni-
žanje davkov, vrnitev rekrutov iz Makedonije, finančno samostojnost. In ljudstvo je še enkrat verjelo in l. 1923 ji je naklonilo kar 21 po-
slancev. Napravili niso nič. Te-
daj so prišli v Zagreb in tam se-
stavili in podpisali takozvani

»Markov protokol«, v katerem nizato, da ž njimi mislite. In Vaši stalo nič drugega, kakor da se mora vsa oblast v Sloveniji izročiti zopet SLS. Prosili so Radića naj se jih usmili in jim posodi nekaj poslancev, da bo potrebna večina v parlamentu. Leta 1924 so z Radićevo pomočjo zopet sedeli 4 klerikalni »tigri« v Beogradu v ministrski oblasti. »Vladali« so 4 mesece in niso naredili prav ničesar. Po 4 mesecih se je Radić naveličal tega brezkoristnega bremena in jih je stresel s svojih ram. Od tedaj je SLS zelo huda na Radića in ga je nemudoma proglasila za brezverca, pijanca in političnega tepca.

ZAGAMANA SLS.

Od tedaj se je marsikaj spremenilo. Bile so nove volitve in zopet je SLS z geslom, da je edina prava slovenska stranka, dobila zopet 20 poslancev. Ti poslanci so politični jalovci. Ne pomenijo prav nič, nihče jih ne mara in danes nimajo drugega več, kakor svoje časopise, v katere pišejo, kaj vse je včeraj in danes ta ali oni »tiger« v Beogradu govoril. Govore pa to, kar vsi ljudje pri nas že davno vedo. Storit pa ne morejo ničesar, od njihovih govoranc nihče nič nima; to so čenče. Ljudstvo hoče dejanj, a teh mu 20 SLS »tigrav« ne more pokazati nobenih.

»KATOLIŠKA« SLS.

V tej puščobi se je politična devičica zatekla pod okrilje vere. Znašla je čez noč, da je naša vera v veliki nevarnosti pred liberalci in komunisti, pred Srbi in Radićem. In je začela klicati vse katolike v celi državi vkup, pod svoj raztrgani, opljuvani in z lažmi onesnaženi predpasnik. Toda ljudje vedo, da vera danes ni v nevarnosti, ker je nihče nikomur vzeti ne more in tudi noče. V nevarnosti je le takšna in tista brezglava »politika«, ki jo je oznanjevala SLS zadnjih sedem let in katera ni imela drugega namena in svrhe, kakor ljudstvu nasuti peska v oči. Zato so se ljudje smejali »vnetosti« za vero, ki jo je pokazala ta politična devica (SLS) zadnji čas, dobro vedo, da sta vera eno, histerična ženska pa drugo. Bog ne daj, da bi bila vera in krščanstvo res odvisni od takšne politične babure, ki sliši na ime SLS! Če bo ta politična histerična babura varovala našo vero in krščanstvo, potem bo za oboje res slabo.

»SPORAZUMAŠKA« SLS.

Ker je SLS videla, da si iz ničemer več ne more pomagati, predlaga sedaj »enotno slovensko fronto«. Pod svoj raztrgani predpasnik vabi nas in Žerjavovce. Seveda dela to le iz politične hinavščine. Mi hočemo napraviti enotno slovensko fronto s tem, da bomo združili slovenskega kmtea, delavca in obrtnika, vse, ki delajo, trpe in molijo, rekoč jim: Sami uravnajte svojo trpko usodo! Če si sami ne boste pomagali, Vam ne bo nihče! Rešitev naroda je mogoča le z njim samim. Bog Vam je dal močgane

močgani niso slabši od tiste pokvarjene in nesposobne gospode, ki Vas je privedla v sedanje težke čase in razmere. Pozdravite zato vsakogar, ki Vam propoveduje slogo, edinost in samostojnost, po-

ženite pa čez prag svoje hiše vsakogar, ki med vami kmeti, delavci in obrtniki seje ljuliko razdora, sovraštva in odvisnosti. Presodite dejanja, ne besede SLS in se ravnajte po tem, kar vam bo velela Vaša lastna zdrava pamet!

Pribičević v Mariboru.

(Vtisi.)

Z veliko napetostjo sem pričakoval prihod g. Pribičevića v Maribor, a sedaj bi želel, da ga ne bi nikdar usoda prinesla v Maribor. Dasi nisem njegov pristaš, vendar me je bolelo v duši, ko sem pomislil, kako strašno neprijetno mora biti g. Pribičeviću, ko je videl fujasko, ki ga je doživel v Mariboru.

Sicer je res, da se je pripeljal s polnočnim brzovlakom, vendar to ne more biti vzrok, ki naj bi odvrnil Mariborčane od sprejema. Bila je sobota, ki je v naši vinorodni Štajerski do poznega jutra živa, pa so bile tudi kavarne in gostilne o polnoči še polne. Glede na to, da je prišla v Maribor tako razvpita osebnost, kakor je g. Pribičević, lahko rečemo, da je bilo število čakajočih ničla, faktično pa jih je bilo v celem do 30 in še to samo mladinev razen trojice, petorice starejših.

Na postaji ga je pozdravil g. Kežar, na katerega dolgi govor je g. Pribičević kratko odgovoril: — »naše sovražnike bomo kratkoma lo pomandrali!« G. Radić nas je pozdravil z — »Živijo bratje Slovenci!«

Malo boljši je bil drugi dan shod, vsaj na zunaj; namreč organizatorično; v svojem bistvu pa pomeni popolno kapitulacijo. Dasi bi moral biti Pribičevićev govor jedro shoda, vendar so na večino bolj uplivali ostali govori, kakor pa toliko pričakovani govor g. Pribičevića.

Pričakoval sem, da bo g. Pribičević razjasnil toliko upotrebljavan pojem jugoslovenstva, pa si ni upal govoriti o Jugoslovenih, temveč je govoril o Srbih, Hrvatih in Slovenih. — Reš, g. Pribičević, jaz sem pričakoval, da boste govorili o Jugosloviji, govorili ste pa o kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Toda, dočim je g. Žerjav krepko udrihal po klerikalcih ter se le mimogrede in narahlo dotaknil korupcije, ki da vlada ponekod, sigurno boječ se kakega neprijetnega upada onega strašnega »agromerkurec«, — med tem je Pribičević uporabil ves zaklad srbskega besednjaka, da ožigosa ničvrednost in brezprogramnost radikalne stranke. Kako čudno so se slišali Vaši napadi, g. Pribičević, na radikale, razumljivo Vam bo, ako Vas opomnimo, da Slovenci še sigurno nišmo pozabili, da ste še pred kratkimi 6 meseci sedeli z istimi gospodi v vladi in ne samo v vladi, nego ste z isto »brezprogramsko« stranko imeli celo skupne volilne liste!

G. Pribičević, ako Vi očitete g. Radiću kapitulacijo, potem Vam

povemo, da ste Vi že dolgo prej kapitulirali, samo s to razliko, da je Radić kapituliral s svojo republikansko tezo pred monarhijo, pred kraljem, Vi ste pa kapitulirali z jugoslovanščino pred stranko, pred — radikali. In če Vi trdite, da je g. Radić »gofla« samo izven Beograda, v Beogradu, da so pa radičevci majhni kot makova zrna, kdaj ne govorite istine. Vsa naša javnost ve in veste dobro tudi Vi, da se je g. Radić postavil po robu radikalom, kakor se še ni nihče nikoli, da je ostro kritiziral delo fin. ministra Stojadinovića in notr. min. g. Maksimovića, dočim Vi tega, dokler ste bili v vladi niste nikdar storili, dasi so bile iste razmere in isti ministri. Šele sedaj udrihate po njih, ko ste v — opoziciji. To, g. Pribičević, ni po našem okusu, nego samo po Vašem!

Vi ste bili v koaliciji z radikali ničla, PP vlada je bila P-ašić vlada, brez najmanjšega duha o kaki jugoslovanski ideji. Smešno je, g. Pribičević, da trdite, da ste vi decentralist, ker kdo je uvedel še danes obstoječi skrajni centralizem, posebno v prosveti? In, g. Pribičević, Vi gotovo niste mislili resno, ko ste rekli, da ste preganjali samo »antidržavno« uradništvo, ker dejstvo, da so se morala imena dijaštva, ki je prosilo za sprejem v učiteljske, poslati iz ravnateljstev g. Pestotniku, da on izloči »antidržavne« elemente, kaže jasno, g. Pribičević, da se je partizanstvo vganjalo celo na učence, na deci!

Značilna je bila na shodu tudi cvetljico-metalna armada gospa. Značilna radi tega, ker so bile gospe poslane na delo, dočim nekaterih gospodov soprogov ni bilo videti na shodu, ako niso mogoče bili skriti na odru za kulisami. Cvetja je bilo nekaj, g. Pribičević, dvomim pa v zanesljivost Vaših predvidnih pristašev...

Govor g. Pivka je bil kratek, samo pozdrav. Sam je rekel, da ne bo povedal nič, je pa ravno radi tega tem bolj pomemben. Dobil sem namreč utis, kakor da je njemu samemu težko, ko je moral poslušati tako porazen govor g. Pribičevića, in ta utis se še poveča, ako pomislim, da ni dolgo tega g. Pivko v »Taboru« priobčil članek, ki je zastopal mišljenje, da morajo slovenski demokratje voditi drugačno politiko od one ostalih krajev. S tem je štajerski prvak SDS — javno izjavil, da Pribičevićeva politika ne more biti politika Slovencev. G. Pribičević je v Mariboru propadel!

K. K.

Učiteljstvo in narodna prosveta.

Gospod urednik! V zadnji številki svojega lista ste pripomnili k dopisu »Beseda o učiteljstvu«, da so nezanimanju našega učiteljstva za prosvetno delo med narodom kriva tudi naša učiteljska. To Vašo pripombo podpišem rad, a isto tako se sigurno strinja z njo tudi pošiljatelj dopisa, v katerem čitam, da sedanja izobrazba učiteljev ne odgovarja več razmeram časa.

Za prosvetno delo med ljudstvom sta v prvi vrsti poklicana učitelj in duhovnik, ker živita stalno med narodom. Z župniki in kaplani pa ni dosti, ker jim ni v prvi vrsti za dobrobit naroda, ampak za korist njihove cerkvene organizacije. Sicer vpijejo pred narodom, da delajo za njegovo srečo, v istini se pa poganjajo za svojo kožo in svoj zep, kakor sploh ne vodijo esele arji narodne politike, ampak samo politiko svoje stranke. Da so tudi med duhovniki izjeme, je sigurno, ker je brez izjem sploh redko kaka stvar.

Toda kot pisec prej omenjenega dopisa sem si stavil tudi jaz čisto vprašanje, koliko je pri nas učiteljev, ki se resno bavijo z narodno prosveto izven šolske zgradbe. Mislim, da se ne motim, ako trdim, da jih je komaj 10 odstotkov, ki so si v svesti, da bi morali biti učitelji naroda in ne samo učitelji dece. Morda jih je med njimi celo manj, ki bi posvečali vsak dan vsej eno uro svojemu ljudstvu in se trudili, da bi bilo njegovo življenje urejeno in njegovo gospodarstvo napredno, ter ne bi iskali posebne nagrade za dobra dela, ki je vrše med narodom.

Večina se jih izgovarja, da nimajo časa, drugi, da nimajo daru za tako delo, a prav mnogo jih pa niti dobre volje nima. Vendar bi bila stvar drugačna, da jih je kdo za časa šolanja navduševal za prosvetno delo med narodom in jih pripravljaj zanj.

Zlo je pač, da zahtevamo in pričakujemo od ljudi nekaj, za kar jim manjka pripravljenost tako v srcu kot v glavi.

Naša učiteljska so brez stika z življenjem. Njihovo delo je mrtvo, ker gredo le za tem, da zadostijo šolskim predpisom in da se predela predpisana snov. V učni osnovi sami so redki sledovi narodne prosvete, ker je bila sestavljačem učne osnove tuja ideja narodne prosvete. Učitelji učiteljske gonijo kot na ostalih srednjih šolah le vsak svoj predmet ter izprašujejo kolikor mogoče suhoparno zahtevane lekcije, medtem ko pazijo direktorji na to, da se učna snov predela z navideznim, ker le na zunaj dobrim uspehom, inšpektorji pa na to, da ima naš administrativni šemelček, ki je križanec med francoskim in nemškim, torej dovolj krven, zadosti hrane. Nikdo pa se ne briga za to, da je treba usmeriti na učiteljskih predavanjih in tudi izpraševanju v duhu narodne prosvete, nikdo ne pazi na to, da bi morali biti profesorji učiteljske najboljši od profsorskega stanu

in da bi morali vedno na to misliti, da imajo pred seboj bodoče učitelje naroda, katere je treba posebej pripraviti za narodnoprosvetno delo in jim vcepiti voljo do tega dela ter jih uveriti, da je narodnoprosvetno delo najlepši kulturni problem in njihova najsvetejša dolžnost.

Za onega, ki hoče biti sol zemlje in luč naroda, ne sme biti dovolj, da izpolnjuje točno svoje službene dolžnosti, in tudi ne dovolj, da zasaja samo v dušo dece seme poštenja in dobrote, ampak se mora brigati za kulturni napredek naroda sploh.

Da pa dobimo za narodno prosveto navdušene delavce, je potrebno, da se za to delo pridobi naš učiteljski naraščaj, kar se da naj-

lažje doseči s tem, da se uvedejo v 3. in 4. letniku učiteljske po 1 uro na teden predavanja o narodni prosveti. Namenoma ne rečem predmet, ampak predavanja, kajti o narodnoprosvetnem delu naj bi se učitelj s svojimi učenci razgovarjal, posvetoval in navduševal, a nikakor ne bi smel ubijati ljubezni do tega dela z izpraševanjem morebitnih lekcij.

V naši državi imamo sicer v ministrstvu, ki se zove prosvetno in ne naučno, odsek za narodno prosveto, a ta odsek ni umel svoje naloge in je bil le mehko gnezdo za par političnih priganjancev. Kakor marsikaj pri nas, bo treba tudi ta odsek izpremeniti in mu delo javno označiti, da ne bo delal sramote svojemu imenu.

Razne politične vesti.

Narodna skupščina je začela 29. januarja zopet s sejami. Doslej je sprejela zakon o obrtni banki. Tak bankar se ustanovi s središčem v Beogradu. Podružnice se bodo ustanovile v Zagrebu in v Ljubljani, čim bo nabrani dovolj sredstev. Na to se je razpravljalo o zakonu o rečni plovitvi. Doslej je neko beograjsko društvo izkoriščalo državne ladje, odslej jih bo izkoriščala država sama. Po sprejetju tega zakona je prišel v razpravo državni proračun. Razprava bo trajala do konca marca.

Štefan Radić v Bosni in Hercegovini. V petek 29. jan. zvečer je odpotoval Štefan Radić z Bosanskega Broda v Sarajevo. Dasiravno je potoval ponoči, so se na vseh postajah, kjer se je brzdovlak vstavil — zbrale velike množice kmetov, da pozdravijo zaslužnega kmetkega voditelja. Na nekaterih postajah pa, kjer se vlak po voznem redu ne bi imel ustaviti, so se kmetске množice kratkoma postavile na progo in vlak zadržale! Na mnogih postajah so sodelovali tudi pevski in tamburaški zbori. Na kolo-dvoru v Sarajevu je čakalo več tisoč ljudi, predstavniki oblasti, godba in pevci. Sprejem je bil povsod zelo navdušen. V soboto popoldne je g. Radić obiskal razne šole in druge prosvetne ustanove, a v nedeljo se je vršil na prostem velik shod, katerega se je udeležilo najmanj 20 tisoč ljudi. Ljudstvo je Radića pozdravljalo z največji navdušenjem. V nedeljo zvečer je odpotoval proti Dubrovniku (v Dalmaciji). Vkljub noči ga je ljudstvo zopet na vseh postajah pozdravljalo. V Dubrovniku se je zopet zbralo na deset tisoč ljudi, da pozdravijo in poslušajo Radića. Bosna, Hercegovina in Dalmacija so za našo kmetško politiko; Radićevo potovanje je to jasno pokazalo.

Št. Radić o Sloveniji. V Dubrovniku je naš Radić govoril tudi o Sloveniji. Dejal je sledeče: »Dogodilo se je drugo čudo, da je Hrvat in seljaški pokret prekoračil meje Hrvatske ter se vkoreninil tudi v Sloveniji in Srbiji. V Sloveniji imamo sijajno organizacijo, na čelu katere stoji eden od najdelavnejših naših ljudi, bivši minister Pucelj. Kar on dela, kar on vstvarja, iz-

gleda kot bajka. V Maribor sem šel, kakor grem v Dubrovnik. Hrvatje smo si vstvarili avtoriteto (ugled). Slovenci je še nimajo. Korošec je hotel glave Slovencev presaditi v Rim, kakor zelje, a najpreje na Dunaj. Toda ni šlo, ker narod ni zelje. Slovenci so sprejeli seljaško stranko kot svojo ter so mene določili za predsednika. Slovenci danes stvarno nastopajo kot seljaška stranka, a pri bodočih volitvah bodo formalno nastopili kot del našega pokreta.

Volitve v Delavsko zbornico so končane. Večino so dobili socijalni demokrati in komunisti in sicer 27 mest. Eseelesarji so dobili 13 mest, a so računali na večino. Demokratarji so nabrali pri svojih služkinjah in s pritiskom svojih delodajalcev glasov za 8 mest. Na tov. inž. Debelaka je odpadlo 1020 glasov ter ni dosegel količnika. To nas ne moti. Naša delavska organizacija se še le ustanavlja. Mi bomo z delom nadaljevali. Veseli nas, da niso spravili večine skupaj demokratarski in eseelesarski kapitalisti, ki delavca samo gospodarsko izkoriščajo! Obžalujemo pa, da so se go-dile pri teh volitvah silne sleparije, radi česar bodo volitve razveljavljene.

Čehi in sovjetska Rusija. Zgledu skoro vseh evropskih držav, ki so že priznale sovjetsko Rusijo in obnovile z njo diplomatske in gospodarske odnose, je sledila pretekli teden tudi češka država. Na Češkem bodo zastopali ruske interese ruski konzuli in diplomati, v Rusijo pa bo poslala češka država svoje zastopnike v vsa večja mesta. Od priznanja bosta imeli obe državi velike koristi. Rusija je ogromna kmečka država, ki potrebuje toliko industrijskih izdelkov, da jih vse evropske fabrike ne morejo izdelati, in v deželo, ki tako zelo potrebuje zlasti kmetijske stroje, bodo sedaj po priznanju tudi Čehi lahko pošiljali toliko svojih izdelkov, da bo brezposelnost med češkimi fabriškimi delavci izginila. Iz Rusije pa bodo češki delavci zopet lahko dobili toliko žita in živeža sploh, da se jim ne bo bati lakote. Edina država Evrope, ki še ni priznala sovjetske Rusije, bomo končno mi, kar je zlasti za Slove-

nijo silna škoda. V Sloveniji so ljudje prisiljeni iskati si zaslužka drugod, zlasti v fabrikah, ker naša zemlja nas vseh ne more prerediti. Če bi naša država priznala Rusijo, bi bila slovenskim revežem na široko odprta pot v bogato Rusijo, kakor je bila prej v Ameriko, in naša domača industrija bi lahko izdelovala ogromno blaga za Rusijo, kar bi zopet znatno olajšalo pri nas vladajočo brezposelnost. Naša diplomacija pa stoji tako zelo pod tujimi vplivi, da še ni zlepa pričakovati izboljšanja v tem oziru.

Konferenca Male antante. Ta teden bodo imeli v Temešvaru konferenco vnanji ministri češke republike, kraljevine Rumunije in kraljevine SHS. Kakor znano, so se te tri države pred nekaj leti združile v »Malo antanto« z namenom, da preprečijo s skupnimi močmi povratek Habsburžanov na Ogrsko in da preprečijo doma »boljševiško nevarnost«. O povratku Habsburžanov na ogrski prestol zaenkrat ni niti govora več. In ker je češka vlada pretekli teden priznala tudi sovjetsko Rusijo, je jasno, da je »Mala antanta« izgubila vsak praktičen pomen.

Kmečko gibanje v Rumuniji. — Kakor se kmečka misel širi po vsej naši državi pod vodstvom Štefana Radića, tako se je to gibanje z bliskovito naglico razširilo tudi po Rumuniji, kjer organizira kmete kmečki voditelj Stere. Kmečki pokret v Rumuniji je danes že tako močan, da stranka že danes računa na veliko zmago pri prihodnjih volitvah. Iz napredovanja »radičevščine« v Rumuniji in tudi na Ogrskem pa vidimo, da »radičevščina«, kakor naše gibanje zaničljivo imenujejo slovenski liberalni in klerikalni kratkovidneži, ni navadna politična stranka, ampak da je to obširen in globok pokret za osvoboditev kmeta izpod gosposkega jarma, ki sega daleč preko mej naše države.

Doslednost. Naše »velike« politične stranke, kakor se same rade imenujejo, se silno rade ponašajo s svojo doslednostjo. Ta doslednost pa je doslednost svoje vrste, kakor kaže zgodovina. SLS n. pr. je bila l. 1918 jako republikanska stranka in dokazov za to trditev je v »Slovenecu« iz tiste dobe najti dovolj. Malo kasneje pa so morali eseelesarski republikanci umolkneti, ker se je tako glasilo višje povelje iz Celja in Maribora, in vsa SLS je postala zvesta monarhistična stranka. Toda tudi monarhistična zvestoba ni bila dolgotrajna. Ko se je pojavilo republikanstvo v Sloveniji v drugi obliki, je tudi posl. Sušnik podpisal, da je »republikanec«. Danes to ni več. Tudi v državno-pravnem oziru je SLS sama sebi zvesta. Enkrat centralistična do skrajnosti, če sedi dr. Korošec na ministrskem stolu, potem pa zopet za širšo ali ožjo avtonomijo, kakor pač kaže. Enkrat za »jugoslovenstvo«, kakor je bila vse do l. 1921, potem pa za integralno Slovenstvo. Enkrat revolucionarno - komunistična, potem pa zopet kapitalistična po starem receptu. Enkrat za Krekov socializem, enkrat pa za

Pollakov kapital in gornjegradske veleposestvo. To se imenuje doslednost. Samostojni demokrati pa se baš sedaj izpreminjajo iz državotvornih centralistov v slovenske separatiste in iz velebankirjev v bedne in obupane zaščitnike kmetov in delavcev. Tudi to je doslednost. Oboje skupaj pa se imenuje stara slovenska politika.

»Mi vodimo načelno programsko politiko, ne pa osebno!« Tako je rekel v Celju Pribičević in mi smo se spomnili na leto 1924. Takrat se je sestavila v jesen vlada Pašić-Pribičević in v tej vladi je Žerjav postal minister, dasiravno niti poslanec ni bil, med tem ko prof. dr. Reisner ni mogel postati minister, četudi je bil poslanec. O mi »ne vodimo osebne politike«! Mi ne!

»Bremena so krivično razdeljena v naši državi,« je rekel Pribičević v Celju. Res je, toda zasluga za to krivično razdelitev nosi v prvi vrsti Pribičevićeva stranka, ki je mnogokrat bila v vladi, a ni nikdar bremena pravično razdelila!

Kaj pa to pomeni? Nedavno so imeli mariborski demokrati zaupni sestanek, na katerem se je razpravljalo o političnem položaju. G. dr. Kukovec je simpatično govoril o Radićevi politiki, kar nas ni začudilo, ker nam je mišljenje g. dr. Kukovca znano. Toda vredno je zabeležiti, da je tudi g. dr. Pivko odobral delo g. Radića. Med demokratskimi zaupniki se je to zelo zapazilo in tudi odobravalo, kakor smo spoznali iz raznih razgovorov. Vidi se, da pametnim med demokrati istotako preseda »Jutrovske« lajanje o Radićevi »neresnosti«.

Demokratje med seboj. Mariborski demokratski predsednik dr. Lipold je že pri zadnjih volitvah zelo želel postati poslanec. Všeč bi mu bilo, ako g. Pivko ne bi bil sprejel kandidature, ker je računal, da v tem slučaju on, dr. Lipold, pride v poštev kot nosilec liste. Toda ljubljanski demokrati so sklenili drugače. Lipolda smatrajo za premalo inteligentnega, radi tega so imeli za slučaj, da Pivko ne bi prevzel, pripravljeno kandidature dr. Kramerja proti dr. Lipoldu.

Važno za kmete, delavce in obrtnike. Od novega leta sem se je na Štajerskem zelo razpaslo nasprotno časopisje, zlasti demokratska »Domovina« in »Slov. Gospodar«. Prebivalstvo na deželi dobiva kar cele kupe teh listov — zastonj! S kakor med sladko in prilizujočo pisavo si hočejo voditelji obeh skrahiranih strank zopet pridobiti zgubljeno zaupanje baš od njih samih tako kruto varanega podeželskega ljudstva. Ker si volilcev ne morejo pridobiti s svojim »delom«, poskušajo to z lažnjivo pisavo v svojih brezplačnih listih! Jasno je, da naši preizkušeni borci za »Staro pravdo« ne bodo nikdar nasedli omamljivemu strupu eseelesarsko-demokratskega časopisja. **Opozore** pa naj nezavedne sotrpine, kaj pomeni priliznjena pisava in brezplačno pošiljanje teh listov. Dolžnost vsakega pravega borca za »Staro pravdo« je slepkoprej, da je predvsem sam naročnik »Kmetkega lista« in ga širi z nabiranjem novih naročnikov. S—s.

Eselesarija se prihodnjih volitev silno boji. Na Hrvaškem ne bo ničesar pridobila, a v Sloveniji izgubi najmanj 8 mandatov. Gospodje ne vedo, kako bi si pomagali. Mislimo, da jim nobena žavba ne more več pomagati. Preveč so varali svoje volilce polnih sedem let z lažnjivimi obljubami; zato mora enkrat priti kazen. In to kazen bo izreklo samo ljudstvo pri prihodnjih volitvah v narodno skupščino.

G. dr. Hohnjec, ni res, da se brez eselesarije ne bi dalo živeti! G. dr. Hohnjec se v Slov. Gospodarju trudi dokazovati, kakšen raj bi bil na svetu, ako bi vsepovsod vladala eselesarska stranka, kateri seveda mora biti zlorabljanje vere dovoljeno. Bratov Hrvatov je parkrat več kot Slovencev; mestó skrahiranje eselesarije imajo — krepko seljaško stranko. Kljub temu so Hrvati dobri katoliki. Povrh bi bilo za g. Hohnjeca koristno, ako si prebere 12. člen ustave kraljevine SHS, kjer bo našel doslovno tole: »Svoje duhovne oblasti ne smejo verski predstavniki pri bogoslužju ali s sestavki verskega značaja ali drugače pri izvrševanju svoje službene dolžnosti uporabljati v — strankarske namene.« Vera in eselesarstvo nista nikdar bila eno in tudi nikdar ne bode; vera je bila že okoli 2000 let in ostane; eselesarija pa še 30 let ne obstoji. S—s.

Priznanje lastne slabosti. O ponudbi SLS za ustanovitev skupne slovenske davčne fronte govorimo na drugem mestu. Značilno v tej ponudbi je priznanje, da SLS s svojimi 20 poslanci ne more doseči niti najmanjše koristi za Slovenijo, dočim je posl. Pucelj že prav lepe darove natresel na Slovenijo iz Radičeve torbe. Odtod sledi, da se da za Slovenijo kaj doseči tudi z malim številom poslancev, da pa tudi vseh 26 slovenskih mandatov nič ne zaleže, če vodijo slovenske poslance nerodni in nesposobni politiki. To si naj slovenski kmetje dobro zapomnijo in naj se enkrat odresejo navlake SLS, ki jim samo škoduje.

Tudi Hrvati ne marajo za Korošca! Zadnje tedne je dr. Korošec priredil celo vrsto shodov na Hrvaškem; ki so vsi »sijajno uspeli«, kakor je poročal »Slovenec«. Sedaj pa piše glasilo hrvaške ljudske (klerikalne) stranke »Narodna politika«, da hočejo hrvaški klerikalci (pučkaši) pač nastopati skupno z dr. Korošcem v verskih vprašanjih, v politiki pa da ga ne bodo ubogali! Tako spričevalo politične sposobnosti je dal dr. Korošcu vodja hrvaških klerikalcev Barič v »Narodni politiki«.

Dvojna mera. V soboto zvečer je bil v veliki dvorani ljubljanskega hotela »Union« velik ples. Na ples do prišle »dame« oblečene zelo moderno, tako, kakor po moralnih cerkvenih navodilih ni posebno priporočljivo. Plesali so tudi najmodernejši plese: fox-trott, one-step, two-step in kakor se razni »stepi« in »troti« še imenujejo. Ples je priredil »Družabni klub«, čegar člani so najodličnejši ljubljanski eselesarji! Mi s svojega stališča nimamo nič proti »stepom« in »trotom«, ker prepuščamo vsa-

kemu, naj se veseli in žalosti po svoje. Ni pa lepo, če eselesarski listi grme proti plesom na deželi, proti »trotom« in »stepom« svojih ljubljanskih veličin pa se ne ganejo niti z eno črko. Je pač tako, kakor je bilo vedno. Nad napol nagimi ženskami na raznih slavnostih velikašev se ni nikoli nihče spódtikal, spódrécana kranjska kila je bila pa smrten greh.

Napadi eselesarjev na tov. Pucelja. Mogočno časopisje nasprotnikov je važen činitelj za zmago našega pokreta. S tem, da napada tov. Pucelja noč in dan, dela za zmago naše ideje najuspešnejšo — reklamo! Pa saj jo tov. Pucelj tudi zasluzi, ker doseže eden Pucelj v zvezi z brati Hrvati dvajsetkrat več, kakor pa — dvajset eselesarskih generaltigrov! Tako je. S—s.

Shodi in razne prireditve.

V Hotederšici bo sestanek kraj. organizacije v nedeljo 14. februarja pri tov. Iv. Debevcu.

V Zapogah bo sestanek krajevene organizacije v nedeljo 14. februarja ob 10. uri dopoldne v prostorih g. Oblaka.

V Ljubljani bo seja predsedstva ZSKL v nedeljo dne 14. februarja ob 10. uri dopoldne.

V Novi Cerkvi pri Vojniku se vrši v nedeljo 21. februarja 1926 ob 2. uri pop. pri tov. županu Lešniku javen shod »Zveze Slovenskega Kmetijskega Ljudstva«. Na shodu govori tov. Švikaršič, in tov. Matija Potočnik, posestnik v Frankolovem. Somišljeniki na plan, da nam prišije lepši dan!

Pri Sv. Florijanu pri Velenju se vrši v nedeljo 14. februarja 1926 ob 12. uri opoldne v gostilni »Draksler« ustanovni občni zbor ZSKL za celo župnijo. Isti dan ob 4. uri v gostilni »Vivod« v Lošperku ustanovni občni zbor ZSKL za občino Spodnji Dolič in Lošperk. Zaupniki, ki ste dobili povabila, pridite in pripeljite svoje znanee in prijatelje!

Na Logu je imela kraj. organizacija ZSKL v nedeljo 31. januarja občni zbor. Poročal je tov. Marinko. Na zborovanje je prišel tudi edini demokrat celega okoliša. V odbor so izvoljeni: Predsednik Ivan Remškar, župan na Logu; podpredsednik Franc Kogoj, posestnik v Dragomeru; tajnik Jurij Kozjek; blagajnik Ivan Lončar; odborniki: Anton Rus, Jakob Škufca, Ivan Malovašič, Franc Sojer; vsi posestniki na Logu. Čvrsto naprej!

V nedeljo popoldne se je vršil na Ucu pri Rakeku v gostilni g. Kobeta politični sestanek naše stranke. Sestanek je otvoril g. Kobe in podal besedo g. Budinu, ki je poročal o delovanju SLS in o delovanju naše stranke. Ožigosal je eselesarsko politiko in dokazoval, da vodi eselesarska politika v pogubo slovenskega naroda, ker SLS sploh nima nikakega pravega cilja v politiki. Po njegovih izvajanjih je nastopil še g. Trček iz Ljubljane, ki je pojasnil gospodarsko stanje v državi. Akoravno so bili na sestanku tudi pristaši nasprotnih strank, ni nikdo ugovarjal govornikom, nego so vsi zborovalci obsodili dosedanje klerikalno in liberalno politiko.

Krčevina pri Mariboru. V sredo 3. t. m. je priredila naša kraj. org.

shod v prostorih gost. Prah. Shod je otvoril tov. preds. Koren z lepim pozdravnim nagovorom in označil namen shoda. Tov. Bende je razpravljajal o naši politiki in o časopisni kampanji nasprotnikov proti naši stranki; tov. Lipovšek pa o težnjah kmeta in delavca, katere se vedno zapostavlja zato, ker ravno ta dva dosedaj nista prišla do veljave pri upravi države. Manjka nam še samozvesti, da smo mi tisti, ki vzdržujemo družbo in državo. Razložil je današnje neznosno stanje in pokazal one, ki so se zakrivil. Njegova izvajanja so bila z odobravanjem sprejeta. K besedi se je oglašil še tov. Rožen, ki je v vznesenih besedah izrazil neomejeno zaupanje vodstvu stranke, pozival vodstvo, da vstraja na tej poti in izvaja v vladi vse konsekvence, ako bi se naše upravičene zahteve ne upoštevale. V tem smislu je predlagal tudi resolucijo, ki je bila navdušeno sprejeta.

Ptuj. Na Svečnico se je vršil v Ptuj važen sestanek, katerega so se udeležili poleg naših somišljenikov tudi socijalisti. O političnem položaju je poročal tov. posl. Kelemina. Razven socijalistov so govorili tudi tovariši Dobnik, Kirbiš, Simonič, Emeran Stoklas in dr.

Stranice pri Konjicah. Na Svečnico se je vršil v gostilni »Marinšek« zaupni shod ZSKL, ki se je na prošnjo drugih pristašev, posebno od SLS, spremenil v shod. L. Fijavž, tesarski mojster iz Stranice, je shod otvoril in v lepih besedah navzoče pozdravil. Nato je govoril tov. Franjo Švikaršič o sedanjih politiki. Navzoči so odobraval njegova izvajanja in skoraj vsi pristaši drugih strank so takoj prestopili v našo stranko. Za njim je dobil besedo tov. Potočnik iz Frankolova. Razložil je, kako slabo je to, da se naš kmet in delavec ne združita. Govoril je o tem, kako koristno je za kmeta in delavca, ako se združita v ZSKL, ter je pozival k pristopu k naši stranki. Konečno je še govoril tov. Ivanuša, okrajni tajnik o organizaciji in o tisku. Vsak pristaša mora imeti naš »Kmetijski list«. V odbor krajevene organizacije ZSKL so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik: L. Fijavž, tesarski mojster 93; podpredsednik: M. Fijavž, posestnik; tajnik: A. Fijavž, posestnika sin; blagajnik: A. Podgrajšek, pos. 16; odborniki: A. Sudin, rudar; A. Korošec, posestnik 29, E. Podgrajšek, pos. sin 16, Št. Žnidar, posestnik 35, vsi iz Stranice.

Krajevni odbor za Hebenštraj in Preloge: Predsednik: Konec P., posestnik, Preloge; podpredsednik: Bobek A., posestnik, Polene; tajnik: Einfalt Fr., delavec, Preloge 13; blagajnik: Kvas B., pos., Hebenštraj; odborniki: Kukovič Št., pos., Mušič Avg., čevljar, Skutnik J., posestnik, Zece.

Sv. Trojica pri Rogški Slatini. Ob lepi udeležbi se je v nedeljo vršil občni zbor okrajne organizacije za Slatino in okolico. Zborovanje je otvoril tov. Janko Žurman, zahvaljujoč se tov. Vehovarju za prostor, ki ga je dal zborovalcem na razpolago. Politično poročilo tov. Debelaka so poslušali vsi navzoči z pozornostjo. Strankinemu vodstvu je bilo izročeno zaupanje in zahvala za uspešno delo izza zadnjih volitev. Zborovalci pozivajo vodstvo stranke k odločnim korakom, da se preneha s krivičnim iztirjevanjem davkov in merodajne činitelje finančne oblasti v Ljubljani stori odgovorne za neštete eksekucije, ki uničujejo naše kmete in vse slovensko gospodarstvo. Občni zbor je nudi verno sliko napredka v organizaciji stranke. Kajti končno je uspelo prebroditi vse one male ovire povečini osebnega značaja, katere so obstojale za časa, ko so se nahajali naši ljudje razdvojeni v dveh taborih. Izgrajena je okrajna organizacija ZSKL, ki jo naš okraj nujno potrebuje v pričo agitacije in intrig, s katerimi se naši nasprotniki trudijo razkrojiti strnjene vrste slovenskega kmečkovega ljudstva. Kmetje, delavci in obrtniki, navzoči na občnem zboru so izbrali v skupni odbor može, ki so znani kot izkušeni borci in zvesti pristaši našega gibanja. So to pripadniki ene in druge zvezanih strank, ki naj se v najkrajšem času strnejo v eno samo kmečko stranko. Pogoji k temu so dani. Občni zbor faranov Sv. Križa naj bo vzgled vsem. Složni smo z Radičem in njegovimi tovariši, zato raste naše število. Naglo se tudi več število novih naročnikov »Kmetijskega lista« in pričeli smo že sedaj skrbeti za agitacijski fond. Za to blagajno skrbi tov. Varbovšek. Ne izbeži mu nikdo, pa saj radi prispevajo vsi, kajti drugače ne more iti. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Za občino Sv. Katarina, tov. Anton Kamenšek, posestnik; za občino Nimno, tov. Franc Šeligo, posestnik; za občino Brestovec, tov. Anton Kos, posestnik; za občino Rog. Slatina, tov. Krištof Spaniček, trgovec; za občino Sv. Trojica, tov. Janko Žurman, posestnik; za občino Rjavica, tov. Anton Toplišek, posestnik; za občino Tekačevo, tov. Ivan Čašek, posestnik; za občino Topale, tov. Anton Debelak, posestnik; za občino Sv. Križ, tov. Janez Juršej, posestnik; za občino Cerovce, tov. Jože Potočnik, posestnik; za občino Plat, tov. Matevž Sekirnik, posestnik; za občino Sv. Mohor, tov. Andrej Debelak, posestnik; za občino Ranjkovce, tov. Jurij Klemenčič, posestnik; za občino Tržiše, tov. Beno Madile, stavbenik. — Seja okrajnega odbora se vrši dne 21. t. m. ob 10. uri v Natakarcih, na isti si odbor izvoli predsednika in ostale funkcionarje.

Dopisi.

Štajersko.

Iz Haloz. Eselesarski posl. Vesenjak menda še ni doživel nikjer tako sijajne — polomije, kakor na shodu pri Št. Vidu dne 26. jan. Shoda so se udeležili 4 njegovi soimisljeniki, toda še ti štirje so nevarno zmajevali z glavami. Da, da, danes ne verjamejo več g. Vesenjaku niti njegovi nekdanji najboljši zagrizeni pristaši. Kriv si je pa g. poslanec sam, zakaj pa ni ničesar dosegel za ptujski okraj dolga leta svojega poslančevanja! — Jaka.

Spuhlja pri Ptuj. Proč s poslancem Vesenjakom. Ptujski okraj zastopa v Beogradu nar. posl. Vesenjak skoraj od preobrata sem. Sedem dolgih let je imel prilike dovolj, da pokaže, ali je sposoben kot narodni poslanec. Toda od kakih koristi za ptujski okraj celo dolgo dobo sedmih let njegovega poslančevanja ni sluha ne duha. Od vsakokratnega obljubovanja »avtonomije« ob volitvah smo mi Polanci in Prieki že dovolj siti. To mi mora pritrčiti vsak krščanski in pošten kmet. Zato opozarjam tovariše sotrpine kmete ptujskega okraja, da ne bomo nikdar več šli na lim praznim eselesarskim obljubam. Tudi jaz sem bil nad dvajset let delaven za SLS, toda sedaj me je potrpežljivost minila, ker sem po svoji pameti sprevidel, da tako ne gre več naprej. Da bi se samo gospodi dobro godilo, a mi naj propadam! Morali bomo seme spremeniti. Zato sem vstopil v ZSKL, ki ima sposobne, delavne ter za nas vnete politike. S poslanci SLS, kakor sem njim prej vse verjel in jih rad imel, bomo pa morali pomesti pri prihodnjih volitvah. Bi še kaj povedal od poslanca Pivka, pa je škoda papirja. Vse krščanske in poštene kmete lepo pozdravlja — F. V., kmet iz Spuhlje pri Ptuj.

Iz Zavrča pri Ptuj. Pri predzadnjih volitvah smo dobili SRS tukaj 119 glasov. Lani pa je prišel k nam eselesarski veleagitator Brenčič, večkrat milijonar in veleposestnik, ter nas je s svojimi obljubami premotil. To tembolj, ker od naše stranke ni bilo nikogar, kajti g. Pirkmajer je nas hudo preganjal z orožniki. Tako nas je precej volilo SLS. Danes smo pa že izprevideli svojo zmoto. Kdo nam je tega kriv? Vprašamo g. Brenčiča, kakšno korist imamo od 20 tigrov, ki smo jih volili? Nobene! Še za norca nas imajo. Pred kratkim so bili tukaj vinski trgovci iz Avstrije in so se nam rogali, češ, kakšni norci ste v Jugoslaviji, da se pustite za nos vleči od eselesarjev katerih v vseh drugih državah nihče ne mara, edino iz Slovencev se še lahko brijejo norci! To smo si vzeli k srcu in naj le pride še enkrat Brenčič k nam! Zabrenčali mu jih bomo, kakor si je zaslužil. — Zavrčani.

Št. Rupert nad Laškim. Tu je hodil in se vozil nek zvezar in hujskal proti tov. Pucelju. Rekel je, da je tov. Pucelj naredil carino na plugu. Siromak zarukani! Kje pa ima kateri posestnik pri nas Sakov

plug iz Nemčije ali plug iz Avstrije? Tukaj imamo vsi pluge domačega dela in od naših obrtnikov.

Sv. Jakob v Slov. Gor. Pri nas imamo na cerkvenih vratih nenavaden napis, ki se glasi nekako takole: Ženske morajo priti v hišo božjo z zakritimi vratovi, da ne bodo delale pohujšanja drugim itd., ker je knezoškofijska konferenca v Zagrebu tako sklenila. Vse to je lepo in prav, pač pa se čudim, da je taka naredba veljavna samo za hišo božjo pri Sv. Jakobu, ko pa širom Slovenije nisem našel na nobenih cerkvenih vratih take odredbe. Pač pa vem, da je nek župnik nekje s prižnice javno imenoval neko deklico, da se mora odstraniti iz cerkve, ker je nedostojno oblečena. Za ta svoj čin je plačeval stroške! Nadalje poročam, da nekateri Jakobčani že zelo obsojajo Žebotovo stranko. No saj je že pri zadnjih volitvah bilo pri nas za Radiča mnogo kroglic, tako da je nekdo radi tega skoro zblaznel od jeze. Vsi, ki ste volili takrat SKS in Radičevo kmetско stranko, ste storili svojo sveto dolžnost. Stotera vam hvala! Drugi pa, ki ste volili eselesarsko stranko, ste storili strašno napako. In veliko škodo ste povzročili našemu kmetškemu in delavskemu stanu. Upam, da se bodete za prihodnje volitve spametovali ter bodete ob času volitev oddali kroglico v škrinjico ZSKL in ne več eselesarjem, ki že sedem let vse mogoče obljubljajo, ne dcežejo pa ničesar. — Opazovalec.

Št. Lenart nad Laškom. Tukaj smo imeli dne 25. januarja 1926 poroko. Zenin je bil sin Mihata in Amalije Škaberne, delavec na Francoskem, nevesta je bila Antonija Loparnik, hči predsednika K. Z. Oklicana sta bila kar eno nedeljo trikrat, ker se je močno mudilo ženinu. Čez par dni pride druga nevesta iz Kranjskega v Št. Lenart in pove, da je bila že trikrat oklicana z Škobernetom. Ali Škoberne je odšel na Francosko. Pregovor pravi: »Boljša je pamet ko žamet.« — Vsevedež.

Središče. Demokratarska organizacija našega trga je imela pretekli teden svoj občni zbor, na katerem so izvolili odbor, o katerem si moramo privoščiti par opomb. Nismo nič proti demokratstvu g. Robiča in gospoda iz Rakitja. Ona po svojem poklicu Rakiti biti ne moreta. Naši kmečki interesi se z njunimi stanovskimi interesi križajo. Ali vendar, če bi imela ta dva gospoda srce in dušo, bi se ne stavljala na čelo protikmetске politike, ki je naperjena v prvi vrsti proti onim slojem in onim ljudem, brez katerih bi ona ne bila to, kar sta, namreč bogataša milijonarja (vsaj eden izmed njiju, eden pa še misli potom Pribečeviča postati.) Če ju veseli, da se izluščita iz vrst svojega ljudstva in hočeta biti nad ljudstvom, naj bosta, mi lahko izhajamo brez teh in magari še brez tretjega gospoda njunega kova v Središču. Saj gliha vkup štrih.

Toda sree nas zaboli, ko vidimo med odborniki može, ki so pred dvema letoma prisegali na Marksov evangelij, da nikdar ne odstopijo od gesla: proletarci vseh dežel, združite se, danes so pa pristaši najbolj izrazito kapitalistične in bankarske stranke v Sloveniji. Mož, ki je verjel v Marksa, a je uvidel, da so voditelji njegove stranke Marksovo misel profanirali, zlorabili v osebne špekulacije, bo take voditelje zapustil, bo iskal uresničenje socialne ideje ali vsaj del te ideje v sorodnih strankah, ali pa bo postal za politiko indifereenten, toda v srcu bo misel ohranil. Nikdar pa ne bo pravi socialista - poštenjak stopil v vrsto delavstvu najbolj pogubne stranke. S tem zagreši proti socializmu večji greh, nego tisti soc. voditelji, ki so se iz pol. razlogov družili z nasprotnimi strankami, a so vendar socialisti ostali še dalje. Vstop v delavstvu nasprotno stranko pomeni izdajo ideje same. Ali vas ne zapelje vest gg. Hanzelič, Munda, Štampar, Prosnik, če ste bili kdaj pravi socialisti, a ste vzvišeni Marksov nauk zamenjali za puhlo demokratstvo. Ali res ni več značajnosti, močnatosti in ponosa med nami samimi, da se počutimo srečne šele v družbi nam gospodarsko sovražnih krogov? Pomislite malol! Vaše roke so žuljave, kakor naše, a vi stojite proti nam v družbi gospodarskih vampežev. Ali to mora biti tako? Ali nista obadva, kmet in delavec, predmet izkoriščevanja od one družbe, ki vzdržuje stranko, katere pristaši ste Vi? To pomislite, to se vprašajte!

Št. Rupert nad Laškom. Trobendolski rudarji smo se tudi začeli organizirati v Zvezi slovenskega kmečkega ljudstva, ker smo sprevideli, da sta Pucelj in Radič najboljša zastopnika revnega ljudstva.

Jarenina. Nedavno sem slučajno prišel tudi v Jarenino, kjer sem izvedel marsikaj zanimivega. Pred vsem moramo sporočiti, da je v Jarenini bolan že več tednov neki Jože, katerega imajo jareninski eselesarji najbolj na piki, ker jih baje daje v cajtenge. No, tokrat je Jože nedolžen. Upam pa, da kmalu, okreva in eselesarje zopet daje v cajtenge. Nadalje sporočam, da je v prijazni jareninski dolini kupil na dražbi skoro najlepše posestvo g. Vernika nek hrvatski grof. — Tako imajo sedaj v tej dolini že enega grofa in enega barona ter več Hrvatov. Nekateri ljudje pridejo ob posestvo po lastni krivdi, ako preveč ljubijo božjo kapljico in pečenko. Kar se tiče g. Vernika mu bodo mogoče njegovi eselesarski tovariši kaj pomagali. Pa naj preveč ne žaluje, saj bodo prišli v kratkem vsi za njim, ako ne bodo priskočili na pomoč v Beogradu. Posebno upamo na poslance Pucelja in Radiča. Na eselesarske in demokratske poslance se ne smemo zanašati, kajti ti gospodje nas v svojih časopisih krmijo samo z lažjo, storili pa za nas kmete niso čisto nič. Pač, to so storili, da so nam nalagali leto za letom večje davke. Tudi bi želeli, da se tam med cerkvijo in šolo postavi pri-

mernejše stranišče. O priliki pa še kaj več!

Iz Slovenskih gor. Dragi tov. urednik. Dugo sem že nič ne pisal v »Kmetški list«, ker nisem moga, neke pa tudi nisem smeja. Saj veste, da sem se lani mena ženiti in mi je že ena obečala, te pa so zvedli tudi žandarji, da sem kokoške kra, pa so me notri vteknoli. Zdaj so me drgoč vn spustili, pa sem doba drgoč korajžo do ženitve. Napotim se nekega dne, da grem drgoč k vogledi. Zdaj pa sen ne veda al je že tista oženjena, kaj mi je lani obečala. Grem skozi Pasje, pa tam pri tistem krčmari pitam, če bi on kaj od toga veda, pa mi Geza pravi, da nič ne ve povedati od toga. Grem potem dalje in pridem v Moste. Tam grem k rihtari, da bi zveda, če je ona oženjena. Pa me tista ženska skrega, da ta ni treba nič hoditi pitat, da on ne več rihtar, pa mi tudi ne pove, ker je. Sen si misla, to je dobro, da tiste me tak ne rad meja. Grem napre skoz Gabernik, sem misla še večkrat pitati, če bi tista bila oženjena, kar mi pride v glavo, da to najlaži zven v farofi, saj se mi zdi, da je s tote fare. Nekaj pa sem v farof rad ša, ker sem misla, da bom doba kako klobaso tak kak tistokrat, kda sem hoda kre Žebota na shod. Vstopim proti večeri v farof, ki je bilo precej praska v njem. Tudi avto je bil na dvorišču, na katerega so nalagali neko boleno žensko, ki je bila drugi dan že zdrava sama in še njeno dete. Nekaj sem si tudi jaz misla od tote, če ti ona bila že oženjena. Zdaj pa je to fertik, sem nič ne zveda in tudi nič doba. Moga sem iti dale. Ša sem k tistemi štacunari, pa krčmo tudi ma in prosim tam kvantir, kaj sem tudi doba. Bilo je več ljudi tam, med njimi nek čudak, kateri so si dosti gučali, kaj drugič napišem. Gda drugi den vstanem, grem pod Breg k g. Toplaki po cigare, da se bej postavim pred mojoj. Tam tudi naredim kšeft, da se bo naš vrli »Kmetški list« tam prodajal, da bodo ljudje bej vedli, kaj bo novega v naši okoli. Ker jaz bom zdaj večkrat pisa, kaj bom naleta in vida. Od tū grem proti Grabarovin. Tam je neka deklina gospodara štela, se mi je zdelo, da tota ne za me, ker je druge politike, sem njej raj ne reka, če bi mi obečala. Zdaj grem proti rihtari, katerega najdem doma. Prosim ga, da bi mi potrdil moj rajzpos in ga pitam, če bi že bila tista oženjena. Kak pa jo ti poznaš, me osorno pita. Saj sem njo vidi, gda je štrekani robec vkrala pri Duhi. Pa si ti tudi leki poleg bija, mi je reka. Zdaj mu hitro rečen, da jaz v takšno pajdaštvo ne grem, niti v klet nebi ša potli pa po vrhi prasko dela. Zdaj pa sem moga vdrapnoti vun in za menoj je zletela straža, ker je tista bolj pri rokah bila, kak kaka pistola. Spremina sem hitro za voglom in bija sem takoj v Senčaku. Tū pa sem trofa na enega, ki na paruči gnoj pripela v vrh in ravno klet odprja. Sem misla, tū bom se zdaj nažlerba, pa sem se nora. Hrga mi nič ne da, ker de pre gostivanje meja in bo tam nūca. Na gostivanje bom tudi ša in drugi teden poročam, kak bomo se tam

meli v Hvaletincih. Vida sem še enega, ki je tudi gnoj voza z štirimi kravami in vzadi za sanmi po snegi dede staro in z nosom lukje dela. Tisti je stražo zguba in ven kak se piše. Več drugič. Voglednikov Draša s Pužovega grada.

Kranjsko.

Špeharji. Odkar obstoji ZSKL, se nisem nič oglašil, ker mi niso moje razmere dopuščale. Zato si vzamem malo časa, da vam napišem nekaj besedi. Ko smo slišali v naši občini, da sta se strnili ti dve stranki skupaj, smo vsi skupaj: to je pristaši SRS in pristaši SKS vzeli to z največjim zadovoljstvom na znanje. Odslej ne bo več v naši občini nobenega prepira radi strank, ker esecesarjev in demokratov pri nas še ni bilo in mislim, da jih tudi ne bo. In Bog daj, da jih ne bi bilo, ker ti dve stranki sta poguba in propast človeštva in kmeta. Zato klečim: Kmetje širom Slovenije, ako hočete dobro sebi in svojim potomcem, oklenite se naše stranke ZSKL, katera edina ima in bo imela vaše stanovske tovariše za zastopnike in kateri edino bodo čutili Vaše težave, kakor Vi sami, ker so jih probali. Kmetje, složno se oklenite naše stranke, da nas ne bo premagala nobena gosposka fantazija. — Kmet Ivan Muhvič, občina Sinji Vrh, Belokrajina.

Drobiž iz Belokrajine. Belokrajina, ta lepi kos slovenske zemlje, ki ima po svoji legi in prirodnih zakladih mnogo pogojev za dober razvitek, je najbolj zanemarjena in prepuščena svoji usodi. Še danes pretresa ozračje umor peterih nedolžnih starih ženic, ki so bile na bestialen način umorjene v zadnjih letih. Zverinskim tollovajem še do danes niso prišli na sled. Istotako je bil napaden pri belem dnevu skoro tik Črnomlja predsednik promogokopne družbe »Belokrajina«; znesek 40.000 Din, ki ga je nosil pri sebi za izplačilo delavcev, sta mu napadalca odnesla. Še do danes tudi niso izsledili vlomilcev, ki so vdrli v črnomljsko davkarijo, Klemenčevo hišo, Korenovo prodajalno itd. Vlomi v zidanice so pa kar na dnevnem redu! Krvavih pretepov — posebno v preteklem letu — niti naštevati ne bomo. Vse te žalostne dogodke pa krije še vedno gosta megla in roka pravice je ostala brez moči. Ugled oblasti pada pri nas in ubogo ljudstvo izgublja vero v vse. Nedavno so Kočevci natepli slovensko učiteljico v šoli na Planini, in zakaj? Ker je zahtevala od otrok, da se mora slovenski jezik kot državni jezik spoštovati. Nekateri tudi trdijo, da so Kočevcem po Belokrajini zato narasli rogov, ker so se pri nas pojavili razni politični »cajzelci« in veterjnaki. Ako se bo to nadaljevalo, bo v kratkem zbrana v Belokrajini vsa stara Avstrija. Zato iskreno prosimo vse naše poslance, da izposlušajo pri naših mero-dajnih činiteljih, da že vendar enkrat prenehajo transporti teh »cesarsko - kraljevihi« nepridipravov v našo sredino. Ti »cajzelci« ne marajo in tudi ne morejo razumeti duše in potreb naroda in odtod prihaja veliko, velikogorja za na-

še ljudstvo. Če se pa tak gospod počuti ogroženega, tedaj začne zabavljati čez različne režime, intrigira, pritiska na podrejene, da izglasujejo zaupnice in če vse strune počijo, se začne bahati s pisanimi spričevali, da je tudi on Slovenec. Ali rabi človek čiste preteklosti takega spričevala? — In sedaj pogledimo naše ceste! Najbolj prometna cesta Dobliče—Črnomelj je razorana in ubogo ljudstvo je primorano hoditi po njivah. Vozniki ne morejo s svojimi tovari naprej, preklinjajo, bijejo po ubogi živini, — mladina pa gleda to in ni čuda, če se tu in tam že v nežni mladosti vtihotapi v mlado dušo surovost. Ogromni most v Črnomlju, ki je eden izmed najlepših in največjih mostov v Sloveniji, propada; — rja izjeda železo, sneg se nikdar ne odmetava, jarki se ne čistijo in voda se ne more odtekat. Skrajna zanikrnost našega cestnega odbora je to, ki mirno gleda, kako razpada most, ki je bil zgrajen s tako velikimi žrtvami. Tudi nam je znano, da se nahajajo v okolici Črnomlja ceste, ki že 10—15 let niso bile posute. Kam pa vendar grejo milijoni za popravo cest? Čemu meleduje vedno g. cestni načelnik Doltar, »da so danes razmere težavne.« Stanje cest je danes obupno in preti nevarnost, da se nekega dne promet na najbolj prometni cesti Dobliče—Črnomelj ukine. Zakaj vendar g. Doltar ne odstopi, če so razmere tako težavne? To bi res radi vedeli. Dne 10. januarja se je vršil občni zbor edine »Orjune« v Belokrajini v Gradacu. Nek govornik je ugotovil v svojem govoru na prav predrzen način, da so pristni in patentirani nacijonalisti samo v Gradacu, a vsa ostala inteligenca po Belokrajini je nacijonalna samo pri kozarcu vina. Toda mi pravimo in tudi vemo, da je ravno narobe. Kje se več popiva, pleše, prirejajo vinske trgatve in bučne veselice, kakor ravno v Gradacu, kjer so pa na drugi strani taki siromaki, da nimajo niti ljudske šole, dasiravno bi bilo dovolj prostora zanje. Ali se mogoče v tem zreali kulturno delovanje in kulturni program gradaške »Orjune«? In čemu ne preganja »Orjuna« v Gradacu vsaj na svojih lastnih veselicah nemškutarenja? In kje je bila »Orjuna«, ko so Kočevci topli našo učiteljico na Planini? Niti znila ni takrat! Kdor ne razume, kaj je čisti in pravi nacijonalizem, naj molči in si zapomni, da pobeljen grob ostane — pobeljen grob.

Iz Vrha pri Sv. treh kraljih. Godbeno društvo »Vrh«, odsek nar. godbe Rovte je priredilo v nedeljo 31. jan. igro »Vdova Rošlinka« in ples. Kljub temu, da je društvo še mlado, je predstava bila izvrstna, kar priča veliko število gledalcev, ki so vsako dejanje s ploskanjem burno odobraval. — Društvo ima 12 članski orkester, ki je skrbel, da je bilo tudi plesajoče občinstvo zadovoljno. Občinstvo se je vračalo domu v najlepšem razpoloženju in nič skesano, kakor so prerokovali številni nasprotniki. Mlademu društvu vsa čast! Želim napredovanja! — Gledalci.

Iz Zgornje Šiške. O ljubezni ve-

čine občinskega odbora do kmetov v Zgornji Šiški. Ko se je sestavljal občinski proračun za l. 1928, so bili naši samostojni demokratje kmetom tako naklonjeni, da so sklenili pobirati doklade na zemljišče za 500%; s tem so povišali doklade na zemljišča za 375% od prejšnjih doklad, obrtne doklade so se povišale od 125% na 150%, torej za 25%; doklade na vino so se povišale od 250% na 360%, torej za 110%. Čisti račun ljubezni sam. demokratov za kmete znaša 375%, za obrtnike 25%, za gostilničarje pa 110%. Iz tega vsak bralec lahko sam izračuna, kako so zastopani posamezni stanovi v tukajšnjem občinskem odboru. Vsa ta razdelitev se kmetom ni zdela pravična ter so se proti tej razdelitvi pritožili na pristojne oblasti, da bi se doklade bolj pravično razdelile. Oblasti so pritožbi ugodile in odredile, da se naj pobira 200% doklada na vse direktne davke; ob enem so priporočile, naj občinski odbor sklene pobirati 570% doklado na vino, ker se jim zdi doklada na vino kot najprimernejši dohodek za občino in ne rabi zaščite. Večina občinskega odbora nasveta oblasti ni vpoštevala in sklenila pobirati 430% doklade na vino. Kakor hitro pa so začeli pobirati pristojni organi povišek doklad za 37. para pri litru, se je tudi vino ponekod podražilo z 1 Din pri litru. Če bi večina odbora vpoštevala nasvet oblasti, bi občina imela mnogo več dohodkov. Sam. demokratje so obično zopet oškodovali za več kot 50.000 Din na račun sklada za novo šolo. Le tako naprej, potem šole nikdar ne bo!

Škofja Loka. Popravek: Neresnično je, da je ob priliki razpošiljanja glasovnic za volitev v Delavsko zbornico gospod Dolenc dal poklicati v pisarno vse svoje delavce, ki so se morali podpisati na neko polo, ne da bi bili vedeli čemu so to storili. V resnici je zaupnik Delavske zbornice izročil glasovnice v navzočnosti gospoda Dolenca prvim trem v listi navedenim delavcem. Na delavce se ni izvršil noben pritisk, osebno je izključeno vsako nasilje. Če kateri delavec ni so dobili glasovnic, zaradi tega gospoda Dolenca ne zadene nobena krivda, marveč so delavci sami krivi, če se niso pravočasno pobrigali za vpis v volilne imenike. Namigavanje, da je gospod Dolenc zagrešil kako nepravilno, ali celo kaznjivo dejanje, je povsem neosnovano.

Bohinjski kot.

Kulturna epidemija. Ker je Katoliško izobraževalno društvo na Bistrici odreklo bistriški požarni brambi uporabo odra v »Prosvetnem domu«, si je požarna bramba izposlovala od občinskega odbora dovoljenje, da sme postaviti v občinsko dvorano mali gledališki oder. Z neverjetno naglico je bilo vse delo izvršeno in v soboto 30. januarja so gasilci otvorili novo gledališko dvorano z igro »Cigani«, ki so jo ponavljali 31. januarja dvakrat in 2. februarja enkrat, da so mogli zadostiti vsem — prosveteljnjam. V dvorani je namreč pro-

stora samo za 100 sedežev. Značilno za kulturno stopinjo gotovih krogov je dejstvo, da je gosp. kaplan lastnoročno in pri belem dnevu raztrgal raz Kikljeve hiše plakat, ki je vabil k tem predstavam. Istotako značilno za naše razmere je tudi, da gg. kaplan in župnik vabita župljane raz priznico k predstavam v »Prosvetnem domu«, ki se pa kljub temu ne morejo ponasati s precejšnjim obiskom. Zadnjo soboto in nedeljo se je na odru v »občinskem domu« predstavil prosvetni odsek bohinjskega sokolskega društva z »Vdovo Rošlinko«, ki se je na lastne oči lahko prepričalo, da je ta igra pohujšljiva lahko samo za tistega, ki pohujšanja išče. Prihodnjo soboto in nedeljo nam obeta društvo »Soča« igro »Vozel«, temu sledi »Društvo kmetov in fantov in deklet«, ter ne vem katere organizacije še vse, potem pa nastopijo zopet gasilci itd. G. urednik, ali se vam ne zdi, da je to že prava kulturna epidemija za vas kakoršna je Bistrica. Kar dva odra in skoraj več predstav, kakor v ljubljanski drami. Hočemo videti, koliko časa bo vzdržalo to kulturno navdušenje. A. M.

Višek brezobzirnosti. Zadnje čase so začeli popravljati, oziroma izmenjavati stari smrekovi most s hrastovim med Bitnjami in Bistrico, ki je za bohinjski lokalni promet najvažnejši. Popravljanja niso hoteli odložiti na poznejši čas, češ da bi bil potem oviran avtomobilski promet. Da pokažejo vso svojo naklonjenost do kmetkega trpina, so začeli podirati most, ko je bil promet med zgornjo dolino in bistriškimi žagami na višku ter ga popolnoma ukinili. S tem so oškodovani naši posestniki za težke tisočake, z njimi vred tudi delavstvo, ker so ob edini zaslužek, ki ga imajo v zimskem času, oziroma je delo združeno z veliko zamudo časa. Kdor hoče priti namreč danes iz zgornje doline z vozom na Bistrico, mora preko mosta pri sv. Janezu. Ta pa je tako razdrapan, da si nihče ne upa čezenj s težjim vozom v bojazni, da se pod njim podere. Ako hoče torej prihraniti kaj na času, mora polovico blaga pred mostom odložiti, na drugi strani ostane izložiti in se potem s praznim vozom vrniti čez most po odloženo blago, kateremu potem na drugi strani izloženo zopet doloži. Prav enostavno postopanje! Mar ne? In ali mislite, da se jim s popravljanjem mosta kaj mudi? Kaj še! Ima vremena! Mesto da bi se izbral čas do skrajnosti, da bi se torej delo razdelilo na dnevne 3 partije po osem ur, se muči z zabijanjem pilotov po okoli 10 mož po 9 ur dnevno. Ako bo šlo delo tako izpod rok, bomo lahko čakali do okoli sv. Jurija na zopetno odprtost mostu. Marsikdo je prišel namreč radi ukinjenega prometa v denarne težkoče, ker lesa ni mogel na žagah vnovčiti in radi te počasnosti bo moral morda čakati še par mesecev na denar. Ako se že drugega ne mara storiti na korist žuljavega trpina, naj bi oblastva pritislila na podjetnika vsaj toliko, da mora prevzeto delo pospešiti. Za njegovo delo je itak plačan dobro. — e.

Novice in zabava.

Pridobivajte našemu listu novih naročnikov. Nagrade se razdeli takoj po 15. februarju. Kdor spiskov še ni vpsal, naj stori to čimprej!

Svoje naročnike in čitatelje smo povabili naj povedo svoje mnenje o našem listu; kaj treba izboljšati itd. Dobili smo celo vrsto pisem z mnogimi dobrimi nasveti. Vse bomo uvaževali, v kolikor nam bodo razmere dopuščale. Prosimo še več izjav in nasvetov! Ob enem prosimo, pridobivajte novih naročnikov. Čim več naročnikov bo, tem bolj bomo list mogli izboljšati!

Dopisov sprejemamo nenavadno mnogo, zato morajo mnogi dolgo čakati, predno pridejo na vrsto. Nas to veliko zanimanje za list veseli. Pišite pogosto, toda vedno prav na kratko. Samo ne dolgih dopisov! Ni prostora. Povemo še, da so doslej razum enega, vsi, ki so poslali nasvete, kako naj list urejemo, izrazili željo, naj bi bilo čim več dopisov objavljenih.

Odlikovanje. Kralj je odlikoval z redom sv. Save V. stopnje gosp. Josipa Zurca, podomače Štamburja, posestnika in gostilničarja v Novem mestu. G. Zurec je bil dolga leta župan, čestni načelnik, a posebno zasluže ima kot živinozdravniški pomočnik nekdanje Bleiweisove šole in je v tem svojstvu za kmečki življn mnogo koristnega storil v novomeški okolici. Mi mu na zasluženem odlikovanju iskreno čestitamo!

Učiteljska imenovanja v ljubljanski oblasti. G. prosvetni minister je imenoval sledeče učitelje: V Gori pri Sodražici Angelo Šabac (II/4) za stalno šolsko upraviteljico; v Starem logu, srez Kočevje, Antona Kriseheja (II/4), za stalnega šolskega upravitelja; v Dupljah, srez Kranj, Lucijana Orla (II/4) za stalnega šolskega upravitelja; v Raki pri Krškem Staneja Sveteja (II/4) za stalnega šolskega upravitelja; v Mokronogu Marijo Bizjak (II/3) za stalno učiteljico; v Tomišlju Arnošta Adamiča (II/4) za stalnega šolskega upravitelja; v Dolnovi pri Jesenicah Nikolaja Prestera (II/4) za stalnega učitelja; v Ljubljani Janeza Žerjava (II/3) za stalnega veroučitelja pomožne šole z obvezo, da poučuje veronauk tudi na I. ženski osnovni šoli v Ljubljani; v Ljubljani za stalnega veroučitelja II. deške osnovne šole Frana Šmita (II/3), župnika v Št. Gotthardu pri Trojanah.

Sv. Lenart nad Laškim. Tukaj se je poročil 18. januarja mladenič Martin Pušnik z gdnico Genovefo Zalokar. Poroča se je izvršila na Kalobju. Mlademu paru želimo obilo sreče!

Lemberžani v Mariboru. Ko so nekateri listi poročali, da se je udeležilo Radičevega shoda 3000 ljudi, se je »Jutro« norčevalo, da gre v gornje prostore Narodnega doma v Mariboru k večjemu 1200 ljudi. Ko pa je zboroval Pribac, je bilo po poročilu »Jutra« 3000 in po

poročilu »Tabora« celo 3500 ljudi v istih prostorih. Ker »Jutro« noče biti kratke pameti in lagati tudi ne, sledi iz tega, da je a. r. s pomočjo svojih »lemberžanov« razširil prostore Narodnega doma.

Škof Zadravec odstavljen: Madžarski škof Zadravec je bil odstavljen, ker je podpiral madžarske ponarejevalce denarja.

Polička vas pri Jarenini. Pri nas so našli na nekdanjem Prolijevem posestvu premog. Preiskovanje se nadaljuje. Ne ve se za gotovo, ali se bo izplačalo začeti z resnim delom, ker še prave žile niso našli.

Reparski napad blizu Ptuja. Ugledni posestnik Toplak je peljal 27. januarja iz Dornove v Maribor čebulo na prodaj. Zvečer se je z vozom vračal iz Maribora. V gozdu na Tezni je prisedel na voz neznan mož, ki se je peljal z njim do ptujskega dravskega mostu. Tu je stopil z voza in izginil po stranskih ptujskih ulicah. Toplak pa je vozil dalje po cesti proti svojemu domu v Dornovi pri Ptuj. Blizu pokopališča javne bolnice pri Podvincih na cesti v Dornovo ga je isti mož nenadoma napadel z nožem ter mu zadal 15 velikih ran po licu, prsih in nogah. Nato je potegnil Toplaka z voza. Ta se je začetkoma branil, zgrabil napadalca tudi za vrat, a prerezal mu je roko in se ni mogel več braniti. Napadalec je imel nož krivec, s kakršnim se trse obrezuje. K sreči je Toplak nosil debelo suknjo. »Življenje ali denar,« je zavpil napadalec, nakar je Toplak odgovoril: »Pusti me, jaz imam pet otrok doma.« Napadalec mu je vzel denarnico, v kateri je bilo okoli 300 Din. Nato je mož izginil. S težavo je splezal Toplak na voz in konj ga je sam pripeljal domov pred hišo. Hitro so poslali v Ptuj po zdravnika, ki je odredil, da ga takoj prepeljejo v bolnico, kjer mu je dr. Kühr zažil velike rane. K sreči je bil tedaj mrz, tako da je že ob napadu kri otrpnila, da ni izkravavel.

Nevarnega hudodelca so vjeli v Št. Pavlu pri Preboldu v osebi Ivana Pečovnika, ki je dolgo vrsto mesecev strašil po okolici Št. Pavla in Griž v Savinjski dolini. Vtaknili so ga v celjske zapore. Na vesti ima en umor na Koroškem in celo vrsto tatvin. V savinjski dolini je veljal za največji strah prebivalcem. Nastopal je zelo predrzno. Pri belem dnevu je prišel v hišo, postavil revolver na mizo in zahteval, da naj mu skuhamo jedi, kakor si je sam izbral. Tako je tudi v soboto 6. t. m. prišel v neko hišo jest. Vsi domači so ostali v hiši, le 12-letna hčerka je neopaženo šla ven, zbežala k sosedu ter tam povedala o roparju. Takoj sta prišla dva orožnika in več fantov se je zbralo. Obkolili so hišo, a orožnika sta šla v sobo ter sta roparja vjela. Ko so ga gnali v Celje, je pri odhodu iz Št. Pavla rekel: »Danes zadnjikrat slišim glasove šentpavelskih zvonov.«

Razne nesreče. V Špitaliču pri Motniku sta se pri spravljanju lesa iz gozda ponesrečila dva delavca Jeglič J. in Plemen Fr. Prvemu je smrekov hlod poškodoval nogo, drugega je hlod podrli in mu poškodoval obe nogi. — Na cesti Samobor — Zagreb so našli predzadnji pondeljek prevrnjen avto in poleg njega neko ženo z razbito glavo. Bržkone se je zgodil zločin. — S tretjega nadstropja beogradskega vseničilišča je skočila neka študentka. Razbila si je glavo. V torbici je pustila pismo, v katerem v zmedenih besedah pripoveduje, da je strašno nesrečna. Kot dijakinja je bila zelo marljiva.

Smrt radi predolgega spanja. V bližini Skoplja je nek železniški čuvaj zaspal in zamudil prihod vlaka. Ko se zbudi in svojo zakasnitev zapazi, skoči in beži čez železniški most, da bi prišel na drugo stran. Vojaška straža ga je sicer svarila, ker je vlak že prihajal, toda čuvaj ni poslušal. Ravno na mostu ga vlak dohiti in popolnoma raztrga. Trupla niso našli. Nekaj ostankov je bilo na stroju, nekaj na mostu, a nekaj kosov je padlo v vodo pod mostom.

Družina od 178 oseb. V Šlezvigu je nedavno umrla 86 let stara vdova. Bila je mati 12 otrok, stara mati 80 otrokom in prastara mati 86 otrokom. Podoben slučaj je bil na Angleškem. Tam je umrla 105 let stara žena, ki je imela 23 otrok in 168 vnukov.

Skopuhova smrt. V nekem kraju v Švici je živel mož, ki je bil znan kot velik skopuh. Star je bil 62 let in sam je živel. Nedavno so ga našli v njegovi sobi mrtvega. Klečal je pred veliko skrinjo in bil na isto naslonjen. Zdravniki so ugotovili, da je umrl od gladi. Ko so skrinjo odprli, so našli v njej 90 tisoč švicarskih frankov in nekaj drugih vrednosti. Vsega skupaj je bilo v skopuhovi skrinji denarja za več kakor en milijon dinarjev.

Rak je najstrašnejša bolezen sedanje dobe. Posebno razširjena je ta bolezen po Angleškem, kjer ugonobi letno 50 tisoč življenj.

Kakšno bo leto 1926? Vremenski preroki napovedujejo za leto zelo neugodno poletje. L. 1815 je bilo zelo podobno letu 1925, a leto 1816 je bilo zelo mrzlo in brez poletja. Razen tega so l. 1815 opazili na solncu mnogo peg, kakor l. 1925. L. 1816 je meseca aprila povsod bil sneg. Maj je bil deževen in moker, ravnotako junij. Žetev je bila vsled neprestane mokrote zelo slaba. V nekaterih krajih se sploh ni nič pridelalo. Vsled mrzlega poletja je trpela cela Evropa, Severna Amerika in vse dežele ob bregovih Atlantskega morja. Letos se nahajamo v podobnih razmerah, kar se tiče solnčnih peg. Tako govore preroki. Vemo pa, da tudi preroki ne zadenejo vsega prav.

TEDENSKI KOLEDAR.

Dnevi:

- 14. februar: nedelja: Valentin.
- 15. februar: pondeljek: Flavij.
- 16. februar: torek: Pust, Jul.
- 17. februar: sredo: Pepelnica.
- 18. februar: četrtek: Favstin.
- 19. februar: petek: Konrad.
- 20. februar: sobota: Eleotorij.

Sejmi:

- 14. februar: Dob, Dobrova, Št. Lambert, Zirovnica, Semič, Brežice, Ponikva, Središče, Žalec, Sevnica ob Savi.
- 15. februar: Videm ob Savi.
- 16. februar: Šmartno pri Litiji, Buče.
- 17. februar: Podšentjur pri Zagorju.
- 18. februar: Velenje.
- 19. februar: Lož, Pišcece.
- 20. februar: Zg. Tuhinj, Videm (Kranjsko).

Tutankamen je bil egiptovski faraon (vladar, kralj). Njegov grob so lani odprli in je o tem pisal ves svet. Mumijo (truplo) so odnesli v muzej v Kairo, grobnica pa je sedaj tri dni v tednu občinstvu odprta. Truplo je ležalo v zlati rakvi, ki bi danes bila vredna 11 milijonov dinarjev. V dobi, ko je Tutankamen živel, to je več tisoč let pred Kristovim rojstvom, je zlato bilo približno štirikrat dražje kakor je danes, ker ga je bilo takrat mnogo manje. Razen tega so v grobnici našli polno najraznovrstnejših dragocenih predmetov, katere bodo šele preiskovali. Po vsem pa se vidi, da je moralo vladati v dobi faraonov silno bogastvo, oziroma da so faraoni bili silno bogati. To končno ni čudno, ker je znano, da je takrat moral ves narod hlapčevati faraonom in drugi visoki gosposki kakor živina. Faraoni so imeli vse, ljudstvo pa ničesar. Tega nas spominja tudi Tutankamenov grob.

Zdravstveni pregled pred vrati Zjedinjenih držav. Da omeje zanašanje nalezljivih bolezni na svoje ozemlje, uvedle so Zjedinjene države zdravstven pregled, ki se še mnogo strožje izvaja, kakor carinski. Tujci, ki potujejo v Ameriko, se delijo v dve kategoriji: v prvo spadajo oni, ki potujejo v Ameriko samo za krajšo dobo, na kak opravek ali zabavo, v drugo oni, ki se nameravajo za dalje časa naseliti v Ameriki. Ti se morajo podvreči dvojnemu zdravniškemu pregledu: prvič v domovini, kjer rabijo zdravniško spričevalo, da dobijo ameriški vizum, drugič na Ellis-Islandu, kjer ga pregledajo ameriški zdravniki, da ugotovijo pravilnost prvega zdravniškega pregleda. Šele potem je takemu tujcu dovoljen vstop na ameriška tla.

Najstarejša žena na svetu. Za najstarejšega moža na svetu se smatra Turčin, po imenu Zarcagha, ki ima okoli 150 let in se je v starosti 142 let ponovno oženil. Sedaj so našli tudi ženo, ki je skoro toliko stara. Ameriški upravitelj perzijskih državnih financ je zahteval, da se ugotovi plačilna zmožnost Perzije. Kakor poročajo angleški listi iz Teherana, je odredila perzijska vlada prvo ljudsko štetje v zgodovini Perzije. Pri tem se je našel v vasi Mochin, na pobočju alvandskega pogorja, na ženo, ki je glasom zanesljivega pričevanja stara 146 let. Živ je tudi še njen sin, ki ima sedaj 117 let.

Pepel iz Vezuva v Jugoslaviji. Kakor poročajo listi, padal je v Gospiču dne 21. januarja snež, pomešan z nekako točo. Profesorji tamkajšnje gimnazije so bili na ta pojav opozorjeni in so podvrgli snež mikroskopičnemu pregledu. V svoje presenečenje so ugotovili, da vsebuje ta snež vulkanski pepel. Prišli so z ozirom na istočasno bruhanje Vezuva na jugu Italije in na jugozapadni veter do zaključka, da je ob neapeljskem zalivu pograbil veter maso pepela in ga od tam preko jadranskega morja in gore Velebita zanesel do Gospiča. Ni to nič novega, ker je pred leti, ko je Vezuv močno bruhal lavo, njegov pepel pokril velik del Velebita. Iz zgodovinskih poročil tudi posnemamo, da je bil pepel Vezuva že zanešen celo na vzhodni del Balkana, prav do samega Carigrada.

Nalezljiva pleša. »New York Herald« prinaša poročilo, da je v malem ameriškem mestu Kittanin izbruhnila posebna bolezen: v kratki dobi je postalo plešastih 300 mladih mož, ki še niso dosegli 30 let svoje starosti. Tudi večji del starejših mož, ki so si do sedaj ohranili še polnolaso glavo, imajo prav poštene pleše. Tamkajšnje žene so baje popolnoma obupane, ker imajo plešaste može in žene, zraven tega se pa še bojijo, da bi še same ne izgubile las. Zdravniki se trudijo, da bi spoznali bacil, ki povzroča to bolezen, kar se jim zaenkrat še ni posrečilo.

Najstarejša ladja sveta. »Jane«, najstarejša ladja sveta, ki je bila spuščena v morje leta 1800 v angleškem Runcornu in je torej vozila po morju 125 let, je še enkrat menjala svojega lastnika. Kljub tej častivredni starosti ima novi lastnik popolno zaupanje v tega pomorskega »veterana« s 40.000 tonami. »Jane« se je izkazala tako v vojni kakor miru, služila je poštenim trgovini, v nemirnih vojnih dobah pa podvzela mnogo uspešnih vojaških plovb. V zadnji svetovni vojni je vršila službo iskalca min v Kanalu.

Koliko je na Ruskem brezposelnih zdravnikov? Nedavno se je vršil v Moskvi vseruski kongres zdravnikov. Na kongresu se je mnogo razpravljalo o slabih gmočnih razmerah zdravnikov. Prejemki gubernijskih zdravnikov znašajo samo 38 odstotkov predvojnih prejemkov, razen tega so zdravniki v vsakem oziru odvisni od kraljevih uradov. Vseh zdravnikov v celi sovjetski Rusiji je 42.000, od teh 29.000 v sami Rusiji. 10.000

zdravnikov je brezposelnih, med temi je 70 odstotkov zdravnic.

Oče igra v hčerinem dramatičnem delu. Večkrat se je že zgodilo, da je igrala hči pisatelja na odru v igri, ki jo je spisal njen oče. Sedaj pa se je zgodilo v Ameriki, da je nastopil stari igralec Otis Skimmer v glavni vlogi igre, ki jo je spisala njegova hči. Pač redek slučaj.

Največje mesto na svetu. Vsakdo ve, da ima največ prebivalcev New York v Ameriki in da je na drugem mestu po številu prebivalstva London, glavno mesto Anglije. Vendar je največje mesto na svetu, to je mesto, ki se razprostira na največji površini — Berlin. Če izračunamo površino, ki je s stavbami zazidana in površino ulic, parkov in ostalih prostorov, dobimo površino, ki meri približno 164 kvadratnih kilometrov, kar znači, da je površina mesta Berlina za 100 kvadratnih kilometrov večja od površine Newyorka. London, ki je zidan mnogo bolj tesno, pride kljub svoji obširnosti na vrsto šele po ameriških mestih Chicago in Philadelphia, Pariz pa šele po Londonu.

2300 m pod zemljo. Do sedaj se je mislilo, da je najglobokejši navrt (da se pride do petrolejskih vrelecev) čuhovski navrt pri Hlivcah v Gorenji Sleziji, ki je globok 240 metrov. V zadnjem času pa se je posrečilo v Ameriki in sicer v zapadni Virginiji, napraviti 2300 metrov globok navrt. Delo je trajalo 3 leta in bi se še nadaljevalo, če bi se ne zlomil vrtni stroj. Dasi se je doseglo tako veliko globoko, vendar se ni prišlo do petroleja, kakor se je prej pričakovalo. Najdeno pa je bilo pri tej priliki mnogo okamenin. Nenavadno globoko navrte imamo tudi v Pittsburgu, kjer je bila dosežena globina 2251 m, dalje v Ligonieru globina 2258 m, ne da bi se tu prišlo do močnega izvirka.

Božično drevesce bi rada videla. Anica Wright, osemletna hčerka angleškega rudarja, čigar žena leži že več let bolna v postelji in ki ima zraven Anice še štiri druge otroke, je slišala od prijateljice, kako lepo božično drevesce imajo v bolnišnici, koliko lučk bo gorelo na sveti večer in koliko darov se bo razdelilo med bolne otroke. Anica je kar požirala to novico o božičnem drevescu, ki ga še ni bila nikdar videla, in sklenila v svoji otroški pameti, da se da povoziti od cestne železnice, samo da pride v bolnišnico in da vidi ono divno lepoto božičnega drevesca. Šla je na cesto in se odločno postavila na tir cestne železnice in se ni hotela umakniti, čeprav je krmitelj zvonil na vse pretege. Komaj mimoidoči ljudje so jo odstranili in s solzami v očeh jim je očitala, da ji niso privoščili, da bi videla kot povožena deklica božično drevesce v bolnišnici. Dobil se je usmiljen gospod, ki je peljal ubogo deklico v bolnišnico, kjer je lahko občudovala drevesce in bila končno še obdarjena. Tudi njena mati je bila sprejeta v bolnico na mestne stroške.

Neverjetno in vendar resnično. Kajpada se take stvari, ki so ne-

verjetne in vendarle resnične, navadno dogajajo v Ameriki. Tako poročajo ameriški listi o znamenitem boju med mačko in muško. Mačka je miš preganjala iz kota v kot. Obe sta že bili močno razburjeni. Posebno miška ni več vedela, kaj dela, tako se je že prestrašila. In tako se je zgodilo sledeče: Ko je mačka zopet letela proti njej in močno odpirala usta, je miška videla pred seboj luknjo, mačkina usta, in je skočila noter. V grlu je obtičala. Mačka ni mogla več dihati in se je zadušila. Res čudne stvari se dogajajo v Ameriki.

Zanimiva oporoka. »Svojemu sinu zapuščam veselje, da si sam služi za življenje. 25 let je vedno mislil, da je to veselje podeljeno samo meni. Pa se je varal.« Tako se prične oporoka pred kratkim umrlega bankirja v Milanu. Potem nadaljuje: »Svojemu strežaju zapuščam vse obleke, katere je skozi več let nosil celo zimo, ko sem bil na potovanju. Svojemu šoferju zapuščam avtomobile, katere je skoro popolnoma uničil. Želim mu pustiti zadoščenje, da bo lahko skončal, kar je tako dobro pričel. Svojemu sotrudniku v banki svetujem, da takoj dobi kako drugo inteligentno osebo, da prevzame moje mesto, ako hoče, da bo trdka napredovala.« Tako je zapisal v testamentu, svoje premoženje pa je razdelil v dobrodelne namene. V oporoki je rekel, da je to napravil, »da se prepreči prepir med dediči.«

Tragična smrt fakirja. Indijski fakir Baba Dvar Kapuri se je dal v kovinski rakvi živ pokopati. Čez dva dni je imel biti vzdignjen iz groba in oživiljen. Ko se je to izvršilo, so ugotovili, da je fakir zares mrtev. Dvar Kapuri je bil proslavljen umetnik v postenju in je vzdržal ne samo tedne, temveč tudi mesece brez hrane. Tudi pred tem se je postil dva tedna in je bil že pri življenju podoben mrliču. Ležal je brez kretnje, utripanje srca se ni slišalo in tako so ga pokopali. Ko pa so rakev iznova odprli in so skušali fakirja zdramiti, se poizkusi niso posrečili. Fakir je bil v istini mrtev in v drugič pokopan ob nepregledni množici ljudstva.

Kralji, ki ne trpe resnice. Celo na portretu ne, kakor dokazuje slučaj, ki se je pripetil nedavno v Angliji. Tam je kraljevska akademija znanosti in umetnosti obnavljala slavnostno dvorano v svoji palači in jo je hotela okrasiti s portretom kralja Jurija. V ta namen je povabila slikarja Simsa, ki je najuglednejši in najznamenitejši slikar angleške prestolice. Ovekoječil je že vse člane kraljevega doma, vse angleško plemstvo in celo ameriške dolarske kralje. Sims je torej naslikal kralja. Toda ko je izročil portret kraljevski akademiji, je doživel presenečenje, ki ga gotovo ni pričakoval. Prejel je namreč čudno pismo: Tajništvo kraljevske akademije ga je obveščalo, da mu mora predsedstvo z velikim obžalovanjem vrniti portret njegovega veličanstva, ki je bil odločen prvotno za slavnostno dvorano. Kaj se je zgodilo? Sims ni naslikal kralja, marveč človeka. — Portret je bil točen posnetek kraljevega obraza

tako, kakor ga vidi oko, ki ne pozna hinavščine. Se nikoli ni naslikal umetnik mogotca tako točno in prepričevalno, kakor sem ga jaz — je dejal Sims o svojem portretu. In tu tiči zajec. Doslej so vsi slikarji olepševali zgubano in zorano kraljevo obličje. Nihče si ni upal naslikati ga tako, kakor je v resnici. Ustvarjali so le slike mogotca ter skušali skriti vse grde poteze njegovega obraza. Šele Sims je naslikal kralja res prav. In zdaj je ves London na nogah.

Spalna bolezen. Spalna bolezen je najbolj tajinstvena bolezen, proti kateri se morajo boriti zdravniki. Može tega poklica in veščaki sorodnih poklicev so se leta trudili, da bi dognali značaj te bolezni in našli zdravilo proti njej. Dolgo časa je bila ta bolezen zagonetka. Vedeli so samo, da jo povzroča bakterija, ki gre v telo skozi nos ali grlo. Napada ljudi obeh spolov in največ v srednji starosti. V Ameriki in Angliji so dognali, da se ta bolezen ne sme zamenjati s spalno boleznijo v tropičnih krajih in da je napačno, ako se jo imenuje spalna bolezen, kajti napadla je ljudi, ki nikdar niso bili v tropičnih krajih in je bilo izključeno, da bi jih pičila »cece« muha, ki povzroča bolezen v Afriki in zlasti v Kongu. Bolezen se pojavlja v letargičnem vnetju možgan. (Letargija je spalna lenoba). Ker oboleli bolnik zaspi, so jo kratko imenovali spalna bolezen. Ko se je leta 1919 prvič pojavila v Newyorku, je tedaj lokalni zdravstveni komisar izdal svarilo na mestno prebivalstvo in je popisal bolezen sledeče: Pri nastopu bolezni se pojavlja »motica, trepalnice pečejo in se zapirajo, grlo je suho in vneto. Poleg tega bolnik izgubi vso moč, pogosto nemore niti gibati svojih udov in je brez občutkov kot kaka podoba iz voska. Prvikrat so opazili to bolezen v Nemčiji v drugi polovici sedemnajstega stoletja. Leta 1890 se je pojavila na Ogrskem in v Italiji in pet let pozneje v drugih delih Evrope in v Združenih državah. Prvi slučaj v Londonu je bil leta 1918. V Newyorku se je spalna bolezen zelo razširila leta 1923. Od 1. januarja do 8. marca je bilo 345 bolnikov, od katerih jih je umrlo 110. Leta 1920 so našli in izločili bacil. Dr. Rosanov iz Bostona je istega leta sestavil nov serum, ki je bil preizkušen in izkazal se je kot uspešen do 50 odstotkov. Leta 1924 je nemški zdravnik Bayer izdelal nov serum pod imenom Bayer 205. To ime je dal, ker je tvarino vsled preizkušene predelal 205krat, predno je dosegel zaželeni uspeh.

Čudež. V stanovanje imenitnega zdravnika je prišel umobolen človek z napetim revolverjem v roki. »Gospod doktor!« zakriči blaznik, »ustrelim vas, ako ne napravite takoj kakega čudeža! Skočite n. pr. skozi okno na ulico! Saj smo le v drugem nadstropju!« Zdravnik ostro pogleda bolnika, potem pa reče mirno: »Ljubi moj! To ne bi bil nikakršen čudež! Čudež bi le bil, če bi skočil z ulice semkaj gori. In to bom storil, le malo potrpi!« Ko je to rekel, je šel mirno iz sobe ter je bil tako rešen gotove smrti.

Za smeh.

Gospodinja: »Mici, hitite k mesarju pogledat, če ima telečje noge!«

Mici (prišedša nazaj): »Nisem mogla videti, ker je obut!«

Gostilničarka: »Pri meni dobite za jesti kot doma!«

Gost: »Ali ne morem kaj boljšega dobiti?«

Vratar hotela profesorju, ki je v gostilni kvartal: »Gospod profesor, v Vaši sobi gori!«

Profesor: »Nemogoče! Saj sem vendar sobo zaklenil in imam ključ pri sebi!«

*

Prijatelj prijatelju: »Zakaj piješ vino s slamo?«

Odgovor: »Ker sem svoji ženi obljubil, da se moje ustnice nikdar več ne bodo dotaknile kozarca.«

*

Eselesar se hoče napraviti zelo pametnega, pa vpraša samostojneža: »Ti, samostojnež, ti si tako kunšten, koliko je trikrat tri?«

Samostojnež: »Če Tebe zraven denem, tedaj je 90!«

Eselesar začuden: »E, kako neki to?«

Samostojnež: »3 krat 3 je 9, pa ničlo (0) zraven je 90!«

*

Gost: »Pokličite vendar psa!«

Gospodar: »Saj samo laja, a to veste, da pes, ki laja, ne grize.«

Gost: »To že vem, ampak ne vem, kedaj bo nehal lajati.«

Tončka: »Tako nesrečna sem, Anka! Mislim, da me je moj mož poročil samo radi denarja.«

Anka: »Vesela bodi, potem vsaj ni tako neumen, kot izgleda.«

Višek profsorske raztresenosti so nedavno doživeli v Ameriki. Vseučilišni profesorji se zberejo pri nekem tovarišu radi važnega razgovora. Gostitelj pri tej priliki profesorje tudi malo pogosti. Med drugim postavi na mizo kruha in surovega masla. Profesor X., velik učenjak, zato hitro seže po nožu in zajame masla. Bržkone pa je ističasno razmišljal tudi o kakem težkem vprašanju, kajti v svoji zamišljenosti je pozabil vzeti kruh, nego je maslo namazal kar na golo dlan svoje levice. Tovariš ga nekaj časa opazuje, na kar ga opozori na napako. Zamišljeni profesor napako takoj uvidi, se zasmeje, toda zapade obenem v novo raztresenost, kajti prijateljski udari tovariša z namazano levico na ramo in pravi: »Res zmotil sem se! Hvala lepa za opozoritev, gospod tovariš!« Kajpada je vse maslo ostalo na lepi suknji gospoda tovariša.

Največja laž. Bogatin obljubi dvema židoma 10.000 Din nagrade in sicer prejme denar tisti, ki bo povedal večjo laž. Prvi žid pravi na to: »V mojem rojstnem mestu v Galiciji so napadli žide in tudi mene. Naenkrat je navalilo na mene 100 oboroženih mož. Ko je bila sila največja, je bila božja pomoč naj-

bližja. Kar naenkrat so mi zrastle peruti in letel sem naravnost v Berlin, kjer sem bil na varnem.« Že je mislil, da je nagrada njegova, toda drugi žid se oglasi in pravi: »Denar sem kaj, kajti jaz sem te videl leteti!«

Narodno blago.

(Zapisuje Franc Kramar.)

ŠOLMAŠTER IN ŽUPNIK.

Na Hrvaškem je bilo pri neki podružnici proščenje (žegnanje). Pa sta prišla šolmašter in župnik k tisti cerkvi: šolmašter da bi na koru pel, župnik da bi maševal. Šolmašter je šel peš, župnik je zraven njega na konju jezdil. Pa prideta do pastirjev, ki so kozličke pasli. Župnik pravi: »Jaz bi enega kupil za v četrtek, ko bo moj god, da bi ga zaklal!« Šolmašter pa pravi: »Meni naj dajo konja, pa bom jaz tja jezdil in ga bom kar vzel, da ne bo treba nič za njega dati!« Župnik gre zdaj s konja, šolmašter ga zajezi, pa jezditi tja in začne s konjem okoli kozličkov hoditi. Pastirji so bili že odrasli, ga zagledajo, pa za njim. Kmalu so ga ujeli in mu konja vzeli. Sam jim je s težavo vendarle ušel in je brž letel v cerkev, pa kar na kor. Ker je bila peti maša, so se župnik pred oltarjem nazaj obrnili in zapeli ravno na tisto melodijo kot »Dominus vobiscum!« »Al' ste dobili bekeke?« Šolmašter je s kora odgovoril: »Al' so mi še vzeli ihaha!« — Hrvatje so potem rekli: »To je nova, nova misla!«

TURJAŠKA GROFICA IN KAPLAN.

V Turjaškem gradu na Dolenjskem je živela »njega dni« grofica, ki je bila luteranske vere. Za hrano je imela samo meso, pa kurjo kožo. Nekoč je rekla domačemu kaplanu, če bo »luterš« pridigoval, da mu bo za to eno kobilo podarila. Kaplan je bil sicer katoličan, toda tako lakomen, da se je res polakomil tiste kobile, da je potem zaradi lakomnosti res »luterš« pridigoval. Pridigoval pa je pri neki cerkvi Svetega Križa, se ne ve ravno pri kateri.* V Ljubljani so že preje izvedeli, da bo »luteš« pridigoval, pa so ga prišli poslušat. Potem so ga tako kaznovali za to, da so živega zakopali. Jamo so mu ravno tako izkopali kakor za mrtvega in v krsto sa ga ravno tako zabili, kakor pravega mrliča, na krsti so mu pa mrtvaško lučico prižgali. Tudi so mu na krsti izvrtali luknjo za zrak, tako da se ni zadušil, ampak je od same lakote in žele v krsti umrl. (Če je ta dogodka resnična, se ne ve. Toda izšla je iz narodnih ust in zato menda ima nekaj resnice na sebi, ker je zgodovinsko dokazano, da so bili v Turjaškem gradu graščaki luteranske vere, n. pr. v XVI. stoletju Krištof Turjaški, ki je bil takrat eden največjih luterancev na Kranjskem, in drugi. Op. zapisovatelja).

* Najbrž v Dobropolju.

Ivan Stampar:

Maščevanje.

Vsakemu izobraženemu Slovencu so več ali manj znane naše ljutomersko-ormoške vinske gorice, naš ponos in kras nam drage domovine. Če potuješ iz Ormoža preko vinskih hribov v Ljutomer, imaš zadosti priložnosti občudovati tukajšnjo krasno naravo. Po dolini se vije bela cesta v ovinkih, kraj nje žubori bister potok, v katerem se veselo poigravajo ribiče, ki ne vedo, kako je neznosna poletna vročina in žeja. Skozi dolino drdra vlak piskajoč rezko, da odmeva po ozki dolinici in sosednih bukovih gozdih. Semtertja so raztresene bele kmetske hiše, med njimi sadni in zelenjadni vrtovi, dalje travniki, tuptam ob potočku mlin, ob vznožju gričev gosto zaraščeni bukovski gozdovi, a dalje višje sadovniki in krasni vinogradi. Vrh goric viničarije, zidanice raznih oblik in gosposke vile bogatašev. Skoraj vedno jasno, sinje nebo dela celo pokrajino še mnogo zanimivejšo. Take so približno naše slavne ljutomersko-ormoške vinske gorice.

Debelo uro hoda od Ormoža, četrtr ure desno od glavne ceste, se vzdiguje nadvse prijazen holm, vrhu katerega se blišči cerkva, posvečena vsem svetnikom ali Svetinje, moj rojstni kraj. V tukajšnji najbližji okolici se je dogodilo, kar hočem v naslednjem pripovedovati.

Sonec je bil sila prevzet in ošaben človek. Povsod je imel svoj nos zraven, njegova beseda je morala biti vedno zadnja. Poleg tega pa je bil zloben in pripravljen za vsako žrtve, ki bi povečala njegovo veljavo. Imel je tudi to napako, da se je večkrat rad preveč nalezal žlahtne vinske kapljice, a tudi žganja ni zametaval. Skratka, bil je pijanec in prepirljivec prve vrste. Kar je zaslužil, je sproti zapil, zato njegovo gospodarstvo ni bilo preveč vzorno. Imel je tudi vinograd in viničarja, kateremu je rad utrgoval zaslužen plačilo.

Priljubljen ni bil pri svojih sosedih. Imel pa je prijatelja Bošakovega Franceta, s katerim sta včasih skupaj popivala. To je bil tudi lahkoživ človek in je delal samo takrat, če ni kazalo drugače, sicer pa je rajše presedel pri pi-jaci in gasil svojo veliko žejo.

Prigodilo se je, da je prišel Sonec viničar Hadži zopet na obračun k svojemu gospodarju. V takih slučajih skoro nikdar ni prišlo do sporazumljenja med obema strankama. Tudi tokrat mu je utrgal težko zaslužen plačilo, nakar je nastal prepir. Viničar je trdil svoje, a gospodar ni hotel potrditi njegovih zahtev. Hadži je tožil in izgubil pravdo, ker je Sonec prisegel, da je vse pravično plačal. Tedaj pa je sicer mirni Hadži vzrotil in zapretil Soncu strašno maščevanje. —

Pri Jerneju je bil žganjetoč. Ob takih prilikah ni manjkalo naših znancev Sonca in Bošakovega Franceta. Tudi Hadži je bil med pivci. Proti deseti uri ponoči so bili pivci že precej omaljeni od vražje pijače. Tedaj šele je zagledal Sonec

svojega sovražnika v kotu za mizo. Mraz ga je stresel po životu, ko sta se nasprotnika srečala z očmi. Postalo mu je hipoma nekako tesno v zaduhli sobi, zmuznil se je na prosto ter naglo odkrevsal proti domu.

Bistro oko Hadžijevo pa je zapazilo odhod zasovraženega gospodarja. Hadži je zaškrtal z zobmi, pogledal temno okrog sebe, vstal, zavihal ovratnik suknje, potlačil klobuk na čelo in urnih negotovih korakov zapustil sobo nekaj pred se mrmrajoč. Ostali pivci so se začudeno spogledali. Bošakov Francce je pijano bulil v odhajajočega Hadžija.

Temna jesenska noč je pokrivala dolino in hrib. Hadži je nekoliko postal pred vežo, se razgledal po neprodilni temi, stisnil pesti in precej glasno spregovoril: »Ha, sedaj je prišla ura povračila!« Krenil je naglo proti dryarnici, izpulil oglato bukovno poleno, ga dal pod pazduho in pospešil korake po ravni cesti. Maščevalna sila ga je gnala z naglico do cilja. Ni še hodil četrt ure, ko doide svojo žrtve. Malo postoji, da si oddahne, toda naslednji trenutek že poskoči za zabajočo postavo pred seboj. Poleno stisne čvrsteje v roko, zobje mu šklepečejo od razburjenosti, vsa dobra čustva so mu mahoma izginila iz srca. Že je tik za črno postavo, ki se je zasukala na levo stran pri znamenju ob cesti. Tedaj pa vzdigne Hadži poleno in zamahne strahovito po svoji žrtvi, ki težko zastoka in se zvrne. —

Ubijalec vrže poleno daleč v stran, se zasmeje čudno in izgine v temno noč.

Bošakov Francce je tisto noč precej pijan kolovratil proti domu. Večkrat se je spodrsnil ob pamen in se prevalil kakor je bil dolg in širok, po trdi cesti. Ko je zavil ob znamenju na levo, kar naenkrat telebne z vso težino svojega telesa preko mehkega predmeta in se zvali vznak v čestni jarek. Pa hitro ga je iztreznila sveža voda v jarku, vstane brzo, se skobaca na cesto, zapali s tresočo roko vžigalico ter pogleda, kaj je bilo krivo neljube mrzle kopeli. Blazno zakriči, noge se mu šibijo, ko spozna svojega prijatelja v krvi ležečega ob robu ceste.

Nemirno je hodila Sončeva žena po sobi gori in doli. Ugasnila je luč, legla spat, a zopet vstala. Spominjala se je bridkih trenutkov, ko je njen mož prihajal pozno ponoči. Skoro vselej je bila tepena ob takih prilikah. Žalostno je gledala skozi temno okno. Stenska ura je odbila pravkar polnoč, ko ugleda v daljavi bližajočo luč. Ah, zdaj gre, si misli. Pripravi večerjo in čaka. Kmalu nato potrka nekdo nalahno na vrata in začuje se znan glas Bošakovega Franceta...

Trenutek pozneje se zgrudi nesrečna žena nezavestna ob strani svojega mrtvega moža...

Ubijalec Hadži se je sam javil sodišču, kjer je bil obsojen na mnogoletno ječo, toda že v prvem letu je izročil svojo dušo večnemu sodniku.

Narodni gospodar.

Izvoz jajc.

Jugoslavija zavzema v proizvodnji jajc med državami sveta odlično mesto. Količina je velika, a kakovost jajc je istotako dobra. Slednje se vidi že po tem, ker se največ tega našega blaga proda v Švici, ki je za trgovino z jajci najmerodajnejša, dasiravno ni Švica največji konsument (potrošač), nego London. Razen naše države igrajo veliko vlogo še Rusi in Japonci. Posebno Japonska je nevaren tekmeč, ker je njeno blago še boljše, nego naše. Radi tega je važno, da se pri nas proizvodnjo dobrega blaga posveti čim največja pozornost. No, dosedaj se v tem pogledu nismo preveč zanemarjali, kar dokazuje stalno naraščajoči izvoz:

Leta	kg	Vrednost v Din
1920	2.946.111	30.132.666
1921	12.341.503	146.743.640
1922	13.382.421	321.185.583
1923	17.241.196	530.921.490
1924	20.129.216	618.561.809

Kakor rečeno, je Švica glavni kupec, vendar se zanimajo za naš pridelek tudi razne druge države. Leta 1924 smo izvažali v sledeče države:

V Švico	9.080.646 kg
v Avstrijo	6.055.335 kg
v Italijo	2.107.729 kg
v Nemčijo	1.801.799 kg
v Češkoslovaško	792.296 kg
v Anglijo	161.239 kg
v Francijo	75.350 kg
v Grčijo	39.327 kg
v Bolgarijo	10.000 kg
na Madžarsko	5.495 kg

Po vsem se vidi velika važnost perotninarstva za Jugoslavijo. Pri tem treba omeniti še to, da samo vrednost izvoza jajc predstavlja okroglo 6 odst. vrednosti celokupnega našega izvoza. Potrebno je potemtakem, da se naj vsi poklicani činitelji z našim perotninarstvom čim najboljše pečajo ter isto pospešujejo.

* * *

Preskrba z valilnimi jajci.

Bliža se veseli spomladanski čas in s tem doba, ko se vzbudi narava iz zimskega spanja. V tem času oživi tudi naravni nagon razmnožitve pri živalih. Posebno pri kokošjereji so meseci marec in april najugodnejši za valjenje. Zato bodo gotovo marsikomu glede preskrbe z valilnimi jajci dobrodošla sledeča kratka navodila, ki jih je dal kmet. oddelek mariborske oblasti:

Pri nakupu jajc za valjenje je paziti na sledeče:

Kurjereja prodajalca mora biti vsaj v vseh glavnih pasemskih značkah čista in čimbolj izednačena. Na vsakih 15 kur mora biti vsaj po en petelin dobrih oblik, če mogoče izven krvnega sorodstva s kokošmi in ne več ko tri leta star. Jajca morajo biti pravih oblik; izredno podolgovata ali drugače nepravilna oblika se odklanja. Lupina mora biti svetle barve, gladka, snažna in popolnoma nepoškodovana. Moč-

no rjava, umazana ali natrta jajca se ne prevzamejo. Teža jajc naj znaša od 55—65 g. Zlasti manjša jajca izpod 5 g, a tudi večja nad 66 g ne pridejo v poštev. Zahtevati se mora, da se na vseh jajcih, ki se prodajajo za valjenje, napiše dan in mesec, ko so se znesla. Jajca naj bodo čimbolj sveža največ 10—14 dni stara.

Za tako odbrana valilna jajca je plačati seveda za 50—1000 odst. višje cene od tržnih cen. Valilna jajca iz rejskih postaj, ki delajo z zaklopnimi gnezdi, so kot prvovrstna valilna jajca seveda še dražja. Zahtevati pa je, da bodi povsod poleg dneva zapisana tudi številka kokoši, ki je jajce znesla. Prodajalec pa mora jamčiti za to, da bo prodajal prvovrstna valilna jajca samo od mater, ki so dosegle v prejšnji nesni dobi vsaj 120 jajc. Jajca od jarkic pa pridejo v poštev le tedaj, če so znesle do 1. februarja vsaj 15 jajc ali do 1. marca 25

Državni ekonom Josip Sustič:

Kmetijsko poučno potovanje po inozemstvu.

(Nadaljevanje.)

2. AVSTRIJSKA DRŽAVNA POSKUSNA KMETIJA PRI ADMONTU.

Neprimerno visoke cene plačujejo kmetje iz okolice na šolskem posestvu za okrog 5 tednov stare pujske za pitanje. Za take premlade prašičke plačujejo po 5 šilingov (40 dinarjev) za 1 kg žive teže. Pujske vzredi šola bolj skromno, živali v novi oskrbi pri kupcu pa zelo radi žro in se naglo zrede. Pasma je štajersko-podeželska, pomešana z jorkširsko in deloma nemško podeželsko (Hösch-ovo) pasmo.

Mrjasce vporablja uprava posestva za plemenske svrhe do četrtega, včasih celo do petega leta starosti. Res je, da so tako visoko stari mrjasci manj vredni za zakol, da je v tem oziru z njimi izguba. Ampak posestvo drži le res odlične, po vseh prašičerejskih načelih odbrane plemenjake, tedaj dragocene kot plemenjake-prenaševalce dobrih lastnosti, katere podedujejo v dolgi plemenilni dobi pač na par tisoč potomcev. Posestvo izrablja mrjasce tedaj v glavnem za plemenilne svrhe in šele čisto nazadnje pride korist za zakol. Mrjasca dobrega pokolenja in odbranega iz gnezda, brez hib, se ne smatra za objekt, ki naj da spitan primerno težo in še dobro meso, temveč njega se smatra za izvrsten stroj za proizvodnjo mladicev čim odličnejših lastnosti. Tak stroj, ako se izkaže v potomstvu za res odličnega, se pusti čimdalje časa pri življenju, da se spravi iz njega čim več plemenskih koristi, s prepričanjem, da starejša žival dobre lastnosti vobče boljše podeduje na potomce nego mlada. Seveda je tak odslužen mrjasec za meso malo vreden, ampak žival je vrnila lastniku in vsem interesentom že desetero-, lahko stoterokrat ono, kar je izgubila na vrednosti pri mesu vsled starosti.

Kaj bi bilo posneti iz tega postopka za naše razmere? Da našemu revnemu malemu kmetu nikakor ne kaže držati iz lastnih sredstev mrjasca preko starosti poldruga do dveh let, je razumljivo. Ob dolgotrajnejšem držanju mrjasca je sicer na strani interesentov lahko ogromna korist, na strani kmetiča — kljub morda izdatnim skočinam — pa nikakor ne. On je prisiljen računati, da izrabi makar še tako dragoceno plemensko žival tudi za meso, da si je pri tem morda v svesti, da dela rejsko napako. Dve poglavni okolnosti bi mogli dovesti našega kmeta do pravilnejšega postopka v tem pogledu. Prvič organizirana preskrba mrjascev z večjimi gmočnimi ugodnostmi za rejce in drugič, večja uvidevnost rejcev plemenskih svinj, kateri naj bi upoštevali, da je starejši mrjasec vobče za pleme več vreden nego mlajši. Slednji se ne bi smeli strašiti, goniti lažje mlade svinje k starejšemu že težjemu plemenjaku ter bi bilo po potrebi redno pomagati obem živalim s posebno vrečo pri plemenjenju, ako je svinja prelahka. Sicer se bi moralo pri nas povsod vpeljati pravilo, rediti vsaj pri večjih kmetih svinje za dva- do trikratno plemenjenje, potem bi imeli ob organizirani preskrbi mrjascev za mlade svinje lahko mladega lažjega mrjasca, a za starejše močne svinje le starejše

težje mrjasce. Le od teh slednjih je pričakovati največ in najboljšo živali za plemensko rejo za naprej. Na Zgornjem Štajerskem krog Admonta je tako postopanje davno upeljano, ker se prešičjereji zavedajo pravilnosti tega postopka. Na posestvu Grabnerhofske šole se drži svinje, ki se izkažejo kot zdrave, zelo rodovitne, mlečne itd., po pet- in celo šestkrat za pleme. Seveda ima posestvo rejski renomé, vsa okolica se kar trže za plemenske živali s šolskega posestva; tedaj sigurno vnovčevanje pujskov, kar treba poudarjati.

Svinjaki na planšarski šoli so se zgradili svoječasnó povsem iz betona, kajti nekdanj se je priporočalo betonske hleve oziroma dele istih in betonske svinjake kar vsevprek. Izkušnje pa so pokazale, da je betonska stavba za govedo, posebno krave nezdrava, ker je premrzla, in povzroča vsled neprepustljivosti zraka rada vlažnost, katere je še najbolj škodljiva zdravju živali. Še prav posebno se danes graja preobilo betona v svinjaki, ker so prašiči v pogledu vlage in toplote še najbolj občutljivi. Tako vidimo tudi v Grabnerhofu, da so napake spoznali ter skušajo sedaj zmanjšati škodljive posledice betonskih svinjakov s tem, da jih oblagajo na znotraj z vseh strani z deskami. V svinjaki je neobhodno potrebno le toliko betona, kolikor ga je treba za konserviranje in odvod gnojnice, tedaj del staja v svinjaku in kanalizacija ter kvečjemu še hodnik. Vse drugo pa je boljše iz opeke ali lesa. Glede sten hlevov dela izjemo edinole zidava iz posebne votle betonske opeke s špeciálno obliko.

Vzreja plemenskih telet v Grabnerhofu je zelo podučna. Načelo te vzreje je, da se odstavijo živali popolnoma postopno (polagoma) tako, da organizem živali komaj čuti, da se mu od gotove dobe dalje odteguje mleko. Fino seno se daje teletom v prav majhnih količinah že po prvem tednu starosti dalje, da se ga žival že prav zgodaj privadi grizti in prebavljati. Sicer se pa plemenski bikci pingavske in murbodenske pasme, katere se redi na zavodu, v rani mladosti nikakor ne razvajajo s premočnim krmljenjem. Zavod se drži načela, da treba obdržati žival vedno pri dobrem teku in razpoloženju za žrtje. Vsled tega se napaja teleta umetno, ker se jim s tem odmeri ravno potrebne količine mleka. Umetno napajanje se pa ne izvaja z napajalniki, temveč z lesenimi napajalnimi cizki, obstoječimi iz dveh skupaj zvezanih podolžnih delov; kar jako olajša snajenje istih. Seveda so dani na posestvu vsi predpogoji za skrajno snago osobja, živali in orodij, zato se vrši umetno napajanje brez morebitnih posledic, ki bi bile neizogibne pri kmetu, ki ne pazi na snago oseb in orodja ob umetnem napajanju.

Zavod in večja posestva v okolici drže bike, odlične, skoraj brezhibne plemenjake, do četrtega, petega in celo šestega leta starosti za plemensko porabo, upoštevajoč pri tem ista načela kot pri reji mrjascev. Bike se pa redno uporablja za zmerno, lahko delo.

Planšarska šola v Grabnerhofu nudi posetnikom veliko podučnega iz vseh gran kmetijskega gospodarstva. Zelo je priporočati, da bi pošiljali na ta zavod tudi iz Slovenije inteligentnejše kmečke sinove, ki obvladajo nemški jezik. Isti bi tamkaj neprimerno mnogo pridobili, posebno z večkratnimi ogledi planšarskih posestev v okolici in njih vzornega, dobičkanosnega gospodarstva.

jaje. Vsa druga jajca iz rejskih postaj spadajo med običajna valilna jajca in se ne morejo prodajati s pribitkom od 50—100 odst nad tržno ceno.

Glede podrobnih navodil in naveden se naj vsakdo obrne na pristojnega srezkega ekonomista, kjer izve tudi naslove prodajalcev dobrih valilnih jajc.

Valilna jajca, ki so se prenesla ali celo prevažala, morajo pred nasaditvijo 24 ur počivati.

* * *

Oranje prahe.

V jeseni je sneg in huda zima marsikaterega kmetovalca prisilila, da ni sprašil svojih zemljišč. Sedaj pa imamo ugodno vreme in s tem je dana vsakemu ponovno možnost, da izpelje hlevski gnoj in zemljišča preorje. Zemljišča niso za to prav nič premokra, kakor naši kmetovalci radi trdijo. Čeprav so zemljišča videti vlažna, se da vzlic temu lahko orati. Prednosti prahe so zelo velike. Gnoj se zaorje in v zemlji kolikor toliko prekrpi, tako da ga rastline spomladi takoj v polni meri izkoristijo in vsled tega krepko rastejo. Zemlja, ki je kepa-pasta in v debelih brazdah, razzebe vsled ponočnega mraza in se spomladi preje osuši in lažje obdeluje. V taki zemlji se sadeži bolj pokrijejo in preje kalijo. Da je to istina, o tem se je imel vsak dovolj prilike prepričati. Sprašena zemlja je spomladi temne barve, živa, ki kar puhti kakor dobro vshajan kruh in drži vlogo za mlade rastline. Spomladi orana njiva pa je videti bolj mrtva, kepa-pasta in se hitro posuši. Priporočam vsem kmetovalcem, ki tega še niso storili, da to storijo, ker se tega načela držijo kmetovalci vseh naprednih krajev. Potrebno je, da oni, ki imajo Sackove železne pluge, uporabljajo pri oranju prednji lemež ki zgornjo plast zemlje postrže in na dno brazde obrne. Zadnja odgrinjevalna deska pa celo brazdo odreže, obrne in dno brazde pokrije. Posebno se priporoča imeti prednji lemežek pri oranju ledine, travnikov ali pa močno zapleveljenih njiv. Tako orana njiva bode bolj gladko zorana, zemlja bode bolj zrahljana in plevel se tako z lahkoto zatire. Toraj skrbimo, da se nam delo na spomlad preveč ne nakopiči. Tudi za trošenje umetnih gnojil je to najboljšo vreme.

Fr. Malásek, Grm.

* * *

čebelne kužne bolezni.

Veliki župan mariborske oblasti razglasa sledeče:

Vsako leto se pojavljajo v posameznih krajih naše oblasti kužne čebelne bolezni. Ker obstoja nevarnost, da se imenovane bolezni pri nas razpasejo, Vas opozarjam na ministrski ukaz o zatiranju čebelnih kužnih bolezni z dne 18. julija 1924 l., kateri je objavljen v državnem zakoniku z dne 8. avgusta 1914 pod št. 203.

Ponatis tega zakonika, kakor tudi navodila kako spoznamo in zatiramo čebelne bolezni, bo objavljen v 3. številki »Slovenskega čebelarja« t. l.

Po tem ukazu je vsak čebelar, pri katerem se pojavijo kužne čebelne bolezni, pod kaznijo dolžan to nemudoma javiti županstvu, to pa politični srezki oblasti.

V interesu uspevanja našega čebelarstva je, da odbori čebelarstevskih podružnic skrbijo, da se vsak slučaj kužne bolezni takoj javi pristojni oblasti, ki bo odredila, da se okuženi predmeti uničijo in razkužijo. Prosim vse odbore čebelarstevskih podružnic, da na prvem sestanku o nastopnem obvestijo vse čebelarje okoliš. V smislu navodila jih je opozoriti na to, da naj v slučaju pojave te ali one kužne bolezni to takoj javijo pristojni oblasti, ter da je neumestno, da to prikrivajo ali da sami skušajo bolezni zatreti, ker je skoro gotovo, da bolezni ne bodo zatrli pač pa bodo z nepredvidnim postopanjem okužili še druge zdrave panje in tako utrpeli še mnogo večjo škodo.

* * *

Vinski sejem priredi Kmetijska podružnica St. Ilj v Slov. Goricah dne 22. marca. Razstavila se bodo vina iz St. Ilja in vseh sosednjih krajev. Na razstavo pričakujejo posebno mnogo kupcev iz Nemške Avstrije.

Pravi bohinjski sir. Dotlej, dokler ne prične poslovati snujoča se Osrednja sirarska zadruga v Bohinju, je prevzela brezplačno posredovanje pri nakupu v Bohinju izdelanega sira »Kmetijska gospodarska zadruga« v Boh. Bistrici, ki daje radevolje brezplačno tudi vsa pojasnila. Oddajajo se samo celi hlebi v teži od 12 kg naprej. Na to se opozarja vse interesente, ki hočejo imeti bohinjski sir tudi v manjših množinah iz prve roke.

Redek pojav v perotninarstvu. G. Marija Moškon - Černelčeva, Mali Kamen pri Savskem Brestovcu nam piše, da ima kokoš, ki nosi izredno debela jajca. Eno je tehtalo celo 125 gramov in je vsebovalo tri rumenjake, drugo je tehtalo 111 gramov. Jajca z 2 rumenjaki se čisto pojavljajo, toda jajca s tremi rumenjaki so vsekakor redkost. Zanimiv pojav.

Pameten predlog. Prejeli smo in objavljamo: Priporočati bi bilo, da se dela na to, da se delavcem izposluje — zlasti v večjih industrijskih krajih — primerna prometna sredstva, s čimer bi jim bila dana možnost, da bi mogli stanovati čim globlje v deželi. S tem bi bilo odpravljeno mnogo zla in sicer:

1. Rešeno bi bilo stanovanjsko vprašanje v mestih in industrijskih centrih.
2. Delavcu bi bila dana možnost, da se ceneje preživi in čimveč prihrani, da si s časom postavi lahko ognjišče.
3. Na deželi bode s tem ublaženo pomanjkanje delavcev.
4. Konsument bode kupoval direktno iz rok producenta in
5. rastlo bode narodno premoženje.

Na drugi strani pa naj se dela v pravcu, da delavec ne bo le mrtev stroj, ampak da postane to, kar mora biti vsak, ki čuti življenje v sebi. Tozadevne smernice je v ja-

ko jedrnatih vsebini prinesel »Kmet-ski list« in sicer v obliki resolucije, sklenjene na neki spomladanski seji okrajnega odbora Sam. kmečke stranke. Potem pa še eno: »Industrija in vsa ostala velepodjetja naj polagoma preidejo v last onega, kateri je resnični ustvaritelj dobrin. Bi-li ne bilo v to svrhu najboljše vzeti smer zadružništva? Ali ne bi na ta način delavec iz stroja postal ves preroben, živ član človeške družbe, kateri bi faktilno ustvarjal v procvit in blagostanje vse človeške družbe? —ar.

Koliko sladkorja porabijo poedinari? V Ameriki so sestavili račun o tem, koliko sladkorja porabijo v poedinah državah. Izračunali so, da je l. 1924/1925 (od jeseni do jeseni) prišlo na posamezno osebo sladkorja v Nemčiji 22 kg, na Češkem 28 kg, v Franciji 24 kg, v Belgiji 23 kg, na Angleškem 40 kg, na Nizozemskem 31 kg, v Avstriji 26 kg, na Madžarskem 10 kg, na Poljskem 9 kg, v Jugoslaviji 6 kg. Mi bi torej bili na zadnjem mestu. Vendar če bi se sestavil račun za poedine kraje Jugoslavije, tedaj bi se pokazalo, da največ sladkorja porabi na osebo Slovenija. Pri nas gotovo pridemo do številke 25 kg na osebo med tem ko v Macedoniji in Črnigori na osebo ne porabijo niti 2 kg sladkorja.

Kuharski tečaj pri univerzi v Parizu. Na Francoskem so začeli ceniti pomen dela v gospodinjstvu. Godi se to po brezklih in dragih skušnjah. Le s težavo in pod ugodnimi pogoji se dobi potrebno osebje za gospodinjstvo, ki zahteva poleg visokih plač še razne druge ugodnosti, tako da postaja pravi strah družin. Zato začnajo francoske gospodinjke voditi svoje gospodinjstvo same. Profesorji na univerzi Sorbonna so upoštevali njihovo namero in uvedli kuharske tečaje. V lepi in svetli dvorani se vrtilo študentke okoli ognjišča, pripravljajo jedila in si končno pri skupnem obedu želijo dober tek. Bodoče (pa tudi tiste, ki so že) doktorice morajo same pomiti posodo, katero so rabile. Podobno se deluje na ostalih šolah, kjer se razlaga tudi o hranilni vrednosti posameznih jestvin. Šola in univerza naj pripomoreta, da bo znalo dekle napraviti dober obed in to po možnosti ceno, ker se draginja jestvin ne manjša.

Središče italijanske mlečne industrije je rodovitna planina okrog Lodi v srednji Italiji, kjer so po poročilih Ciseri-ja že v letu 1231 izlelovali grofje Somaghi ogromne komade sira v teži 500 funtov. Mlečna industrija se je stalno razvijala in leta 1750 je samo Codogno izvažalo 40.000 komadov, v teži po 1 cent. Danes je tamkajšnja mlečna veleindustrija v rokah družbe Bolonghi - Lombardo, ki je pred kratkim slavila 25-letnico svojega obstoja. Je to največja izvozna tvrdka mlekarske stroke v celi Evropi. Ima svoje zavode v 37 občinah, kjer se predela 2.000 hektolitrov mleka dnevno. Glavni zavod v Todi predela sam 600—1000 hl mleka na dan in prehranjuje z odpadki približno 6000 prešičev.

Najcenejša dežela je Francija. V vseh deželah so se dvignile vsem rečem cene za 50 do 100 odstotkov predvojnih cen. V nekaterih deželah je sicer to razmerje mnogo večje, a to je v deželah s slabo valutno. Če bi se draginjsko razmerje izrazilo s polnovredno valutno, bi videli, da se v teh državah cene ne razločujejo toliko od predvojnih, kakor se zdi. To velja predvsem za Francijo, kjer je sicer draginja narasla nominalno za 440 odstotkov, z ozirom na padec franka (njegovu manjvrednost) pa znaša indeksna številka samo 97 odstotkov predvojne cene, to se pravi, da se živi v Franciji danes za 3 odstotke ceneje kakor pred vojno. Franciji sledi Italija, Nemčija, Švica itd. Najdražja dežela na svetu je danes Norveška (193 odstotkov).

Nazaj na kmete! Gospodarski strokovnjaki na Dunaju, ki niso najslabši na svetu, so se te dni posvetovali, kako bi se dala odpraviti neizmerna brezposelnost med industrijskimi delavci, ki veljajo državo na brezposelnih podporah silne milijone na leto. Vsi so prišli do spoznanja, da bo najbolje, če se vrnejo ljudje, ki so nekdanj drli v mestne fabrike, počasi zopet na kmete, kjer delavskih moči še vedno primanjkuje. Podpora za brezposelne je takorekoč proč vržen denar, ker ni upanja, da bi fabrike mogle v doglednem času zopet zaposliti toliko tisoč delavcev kakor nekdanj. One delavce, ki uživajo podporo za brezposelnost, pa so se kmečkega dela že odvadili, bodo poslali na kmete, kjer bodo dobivali podporo še tako dolgo, dokler se zopet ne privadijo kmečkega dela. Tudi pri nas se bližamo časom, ko bodo mladi kmečki fantje izprevideli, da je le še najboljšo doma. Pečenka v tujini nikomur nič ne pomaga, če je ni vsak dan, doma so pa vsaj žganci na mizi.

Boj proti uničevanju gozdov na Francoskem. Francija ima približno 10 milijonov hektarov gozda. Od tega pripada državi okroglo tretjina, ostali dve tretjini so last zasebnikov. Država je svoje gozdove skrbno gojila in varovala, zasebniki pa so skušali iz svojih dobiti čimveč dohodkov. Če je n. pr. tak posestnik gozda rabil večjo vsoto denarja, je dal posekati del gozda ne glede na to, ali je na določeni površini dovoljno podmladka ali ne, da ne bi radi tega trpele klimatske razmere, da ne bi nastala nevarnost odplav itd. Sedaj je francoski ministrski svet pooblastil ministra za kmetijstvo Duranda, da predloži načrt zakona, po katerem bodo podvrženi privatni gozdovi istim predpisom kakor državni. To pomeni, da se je odločila tudi Francija, preprečiti še nadaljnjo uničevanje gozdov in podpirati zopetno pogozditev.

Vrednost denarja. Dobi se:

za 100 lir	228—229 Din.
za angleški funt	276—277 Din.
za dolar	56.50—57.— Din.
za 100 fr. frankov	211—213 Din.
za 100 čeških kron	168 Din.
za avstrijski šiling	8 Din.
za 100 švic. frankov	1095 Din.
za nemško marko	13.50 Din.

Ljubljanska kreditna banka

Deniška glavnica:
Din 50.000.000—
Rezervni zakladi ca.
Din 10.000.000—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Mežkovič
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

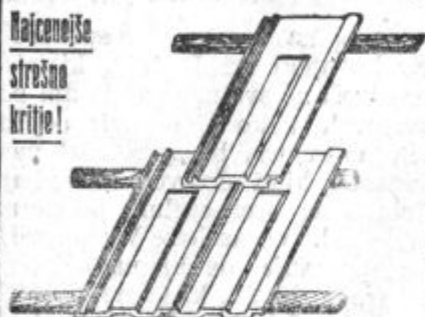
AGENCIJA:
Logatec

Brzodavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413,
302, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOCE POSLE

Združene opekarne d. d.

Najcenejše
strešne
kritje!

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13
preje
Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu
pudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše preizkušene
modele strešnikov z eno ali dvema
zarezama kekor tudi bobrovec (bl-
ber) in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba.
Stakleni strešnik vedno v zalogi.

Telefon 913

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa
so le **Josip Petelinc-a**
Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Gritzner, Phönix in Adler**
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen
Večletna garancija - Delavnica na razpolago

Krojači, šivilje in nešivilje!
S 1. marcem pričetek

krojnih tečajev

Razpošiljanje in izdelo-
vanje krojev po merah.
Krojni pouk s pošto
potom učnih risb.

Dipl. krojna šola, Stari
trg št. 19/I., Ljubljana.

TRTE

cepljene na podlagi rip-
portala, kakor: veliki
rizling, ranfol in tronts,
nudi po zelo ugodni ceni
1 Din za komad.

FRANC RAUŠL

KURVA, p. Juršinci pri Ptaju

Največje vrtnarsko
podjetje v Jugoslaviji

VRT Džamonja in drugovi,
dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih
dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in
vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ame-
rikanskih podlogah, kakor tudi cepe in pod-
loge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospo-
darskih rastlin. Cvetje v loncih in razno
okrasno grmovje in drevje imamo celo leto.
Zahtevajte cenike.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, voino,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletna
potrebščina za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.
Na veliko in malo!

KUPUJEMO

zlatu, srebro, platin, srebrni
denar, staro zobovje i. t. d.

TOVARNA ZA LOČENJE
DRAGIH KOVIN

Ljubljana, Sp. Šiška
S v. Jerneja cesta št. 8

Prometni zavod za premog d.
v Ljubljani
prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kekor
tudi za industr. podjetja in razporežne delobe

inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora (ter priporoča češko-
slovaški in angleški koks za litarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete).

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 15/II.

Kdor si želi imeti res po zelo
nizki ceni
pomladno obleko,

naj si bode moški, ženska, fant, de-
kle i. t. d., naj pošlje svoj naslov na
upravitelstvo »Kmetškega lista« in zahteva vzor-
ce pod šifro »Razpošiljevalnica 1926«.
Vzorci se takoj brezplačno pošljejo.

KMETOVALCI!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih, ki
nudijo svoje blago v »Kmetškem listu«! Kdor nas pod-
pira, podpiramo mi njega! — Svoji k svojim!

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v
lekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
Račun poštne hranilnice št. 14257. — Brzjavka »KMETSKI DOM«.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročitvu,
zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. —
ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.
POSLOVNE URE: od 8.—12 $\frac{1}{2}$, dopoldne in od 3.—4 $\frac{1}{2}$, popoldne.